

Carlo Goldoni (1707–1793)

Poprask na laguně

Když se ženské pohádají kvůli chlapům, to se pak dějí věci!
Klasická komedie

PŘEKLAD

JAROSLAV POKORNÝ

REŽIE

JANUSZ KLIMSZA

DRAMATURGIE

MAREK PIVOVAR

SCÉNA

MARTIN VÍŠEK

KOSTÝMY

ELIŠKA ZAPLETALOVÁ

HUDBA

NIKOS ENGONIDIS

Osoby a obsazení:

PATRON TONI, patron rybářské bárky **Tomáš Jirman**

PANÍ PASQUA, žena patrona Toniho **Anna Cónová**

LUCIETTA, DĚVČE, sestra patrona Toniho

Lada Bělašková

TITTA-NANE, mladý rybář

Petr Houska

BEPPO, mladík, bratr patrona Toniho

Dalibor Dufek

PATRON FORTUNATO, rybář

Jiří Sedláček

PANÍ LIBERA, žena patrona Fortunata **Renáta Klemensová**

ORSETTA, děvče, její sestra

Jana Ondrušková

/ Kateřina Vainarová

CHECCA, děvče, sestra paní Libery

Petra Lorencová

PATRON VICENZO, obchodník s rybami

Vladimír Čapka

TOFFOLO, lodičkář

Robert Urban

ISIDORO, koadjunkt u trestního soudu

František Večeřa

KOMISAŘ, SOUDNÍ POSEL

Janusz Klimsza

/ Lukáš Melník

ČAHOUN, SLUHA

Vladimír Kvasnička

Představení řídí **Marta Celárková**
Text sleduje **Hana Heralová**

Technický šéf **Stanislav Muntág**

Jevištní mistr **Jan Benek, Radim Duraj**
Mistr osvětlení **Radko Orenič**
Mistr zvuku **Otakar Mičoch**
Mistrová vlásenkárny **Eva Celarková**
Mistrová garderoby **Růžena Mauerová**
Mistrová rekvizit **Alexandra Václavíková**

Šéf výpravy **David Bazika**

Vedoucí umělecko-dekoračních dílen **Barbora Macháčová**
Vedoucí výroby kostýmů **Eva Janáková**

Scénické dekorace vyrobily umělecko-dekorační dílny NDM.

Technolog – Martin Dušek, mistr čalounické dílny – Petr Missig,
mistr malířsko-kašérské dílny – Jaroslav Macháč, mistr truhlářské
dílny – Radomír Maschke, mistr zámečnické dílny – Milan Rous,
mistr zbrojářsko-šperkařské dílny – Jaroslav Dovalil

Kostýmy a doplňky vyrobily krejčovny NDM.

Mistrová dámské krejčovny – Iva Koplová, mistrová pánské krejčovny
– Jiřina Richtrová, modistka-dekoratérka – Věra Siostrzonková

Premiéra 31. května 2012 v 18.30 hodin

v Divadle Antonína Dvořáka

Společnost komediantů v šatně,
olejomalba neznámého autora benátské školy 18. století

Carlo Goldoni (1707–1793)

Zakladatel moderního divadla

Mnohým jistě nebude jméno Carla Goldoniho znít cizí. Těm, kteří váhají, stačí napovědět dvěma jeho tituly – *Sluha dvou pánů* a *Poprask na laguně* – a je jasno. Kdo by neznal inscenace prvního titulu s Miroslavem Donutílem v roli Truffaldina či druhého titulu s Viktorem Preissem v roli Patrona Fortunata, které již několikrát vysílala Česká televize! Navíc se obě hry s velkým úspěchem často hrají na různých českých jevištích.

Goldoni byl nejvýznamnějším italským dramatikem 18. století a zakladatelem moderního, nejen italského divadla. Narodil se v roce 1707 v Benátkách, kde také prožil nejdůležitější období svého života, ačkoli jej události zavály na mnoho jiných míst a donutily ho strávit zbytek života ve Francii, kde také zemřel. V dětství často následoval na cestách otce, který se kvůli pracovním povinnostem zdržoval mimo Benátky. Nejprve do Perugie, kde malý strávil tři roky v jezuitské koleji. Odtud putoval do Rimini na kolej dominikánů za studiem filozofie. Během druhého roku studia se zde seznámil s herci, s nimiž pak uprchl na bárce do Chioggie za matkou. Jedná se o známou epizodu Goldoniho života, na kterou i on nostalgicky vzpomíná ve svých *Pamětech*. Rodina mu tento nerozvážný čin brzy odpustila a Goldoni se vydal tentokrát do Pavie na studia práv. Ve třetím ročníku musel z města uprchnout kvůli své satíře proti pavijským ženám, která pobouřila tamní vážené rodiny. Po náhlém úmrtí otce se však ke studiu práv vrátil a absolvoval ho nakonec na univerzitě v Padově.

Pero je nejmocnější zbraň

Ve svých *Pamětech* Goldoni na epizodu v Pavii vzpomíná takto: „Pavijští měšťanostové byli zapřísáhlými nepřáteli studentů a během posledních prázdnin ukuli proti nám spiknutí. Rozhodli na svých schůzkách, že žádný občan města nikdy nepožádá o ruku děvče, které bude přijímat studenty, a toto rozhodnutí, podepsané čtyřiceti z nich, rozeslali po všech domech. Matky a dcery se poděsily a každý student se pro ně rázem stal nebezpečným.

Podle jednomyslného názoru mých kamarádů bylo nutno se pomstít. Neměl jsem příliš velkou chuť plést se do toho, ale když mi začali nadávat zbabělců a bab, byl jsem tak hloupý, že jsem se dal vyprovokovat a slíbil, že půjdu s nimi.

Domníval jsem se, že mluvím se čtyřmi přáteli, byli to však zrádci, kteří usilovali jedině o moji zkázu. Měli na mne vztek od loňska, skrývali v srdci svoji nenávisť celý rok a teď se snažili využít mé slabosti, aby si mohli zchladit žáhu. Já se dal napálit, ale mně šlo sotva na osmnáct a těm starým lišákům bylo osmadvacet až třicet.

Ti dobří hoši měli ve zvyku nosit v kapse pistole; já sám se nikdy žádné nedotkl. Velkodušně mi je opatřili. Pistole se mi líbily, hrál jsem si s nimi, ztratil jsem hlavu.

Nosil jsem s sebou střelné zbraně, ale nevěděl jsem co s nimi. Že bych se odvážil do některého domu vloupat? Nehledě na nebezpečí, jež s tím bylo spojeno, přičilo se to počestnosti a slušnosti. Chtěl jsem se už toho neužitečného břemene zbavit, ale moji přátelé mě chodili často navštěvovat a obnovovat střelný prach na pánvičkách. Vypravovali mi o svých neslýchaně odvážných kouscích, o překážkách, které překonali, o socích, které rozdrtili. A já rovněž přemáhal překážky, podroboval si matky a dcery a bil se s největšími rváči města. Byli jsme všichni stejně pravdomluvní a pravděpodobně i stejně stateční.

Nakonec když viděli, že jsem přes své pistole neudělal nic, co by vzбудilo rozruch, šli na to ti jidáši ještě jinak. Byl jsem u představených udán, že s sebou nosím střelné zbraně, a když jsem se jednou večer vracel, dali mě kolejními sluhy prohlédnout a moje pistole byly objeveny.

Prefekt koleje nebyl v Pavii, a tak mi viceprefekt uložil domácí vězení v mém pokoji. Chtěl jsem využít tohoto času k práci na své thesi, ale moji falešní bratři mě přišli pokoušet a svádět způsobem, který byl pro mne ještě nebezpečnější, protože se jim podařilo podráždit moji samolibost.

„Vy jste básník,“ řekli mi, „vy máte zbraně daleko silnější a jistější než pistole nebo děla, abyste se pomstil. Škrť pera v pravý čas je jako bomba: rozdrť hlavní cíl a pobije svými úlomky přívržence kolem dokola. Jen odvahu, odvahu!“ křičeli všichni najednou, „dodáme vám jedinečné anekdoty, pomstíte sebe i nás.“ Věděl jsem dobře, do jakého nebezpečí a do jakých nepříjemností mě ženou, a vysvětlil jsem jim, jaké by to mohlo mít neblahé následky. „Vůbec ne,“ odpověděli, „nikdo nebude nic vědět. Podívejte se, jsme přece dobří přátelé, jsme čestní lidé a slibujeme vám naprostou mlčelivost, svatosvatě vám přísaháme, že se o tom nikdo nic nedozví.“

Byl jsem povahou slaboch, ba tu a tam přímo blázen, a tak jsem tedy povolil a rozhodl se vyhovět svým nepřítelům a dát jim do rukou zbraň proti sobě. Uvažoval jsem o tom, že napíši komedii v aristofanovském stylu, ale protože jsem věděl, že bych na to nestačil a také že nemám

Nádvoří Goldoniho rodného domu

dost času, napsal jsem atellanu po vzoru neforemných římských veseloher, které se skládaly jen ze samých žertů a satir.

Má atellana se jmenovala „Kolos“. Abych udělal kolosální sochu Krásy, dokonalou po všech stránkách, vzal jsem z jedné slečny oči, z druhé ústa, z třetí ňadra atd. Žádná část těla nebyla opomenuta. Ale umělci a příznivci umění měli odlišné názory a na všem shledávali chyby. Byla to satira, která se musila dotknout útlocitu několika ctihodných a vážených rodin, a já jí naneštěstí dodal zajímavosti pichlavými výpady a šlehy oné vis comica, která byla u mne velice přirozená, ale pramálo uvážlivá.

Moji čtyři nepřátelé shledali můj výplod skvělým. Přivedli jakéhosi mladíka, který jej za den dvakrát opsal. Opisů se zmocnili ti taškáři a dali je kolovat v různých společnostech a kavárnách. Já nesměl být jmenován, to mi odpřisáhli znovu a své slovo také dodrželi. Mé jméno vysloveno nebylo, ale protože jsem před časem napsal jedno čtyřverší, ve kterém bylo mé jméno, příjmení a rodiště, uvedli toto čtyřverší na konci „Kolosu“, jako bych byl tak opovážlivý a sám se jím chlubil.

Atellana se stala středem zájmu. Nezúčastnění se hrou bavili a jejího autora odsuzovali; dvanáct postižených rodin však volalo o pomstu a usilovalo o můj život. Naštěstí jsem pořád ještě měl domácí vězení. Řada mých kamarádů byla napadena. Papežská kolej byla obležena. Psalo se prefektovi, který se kvapně vrátil. Byl by mě rád zachránil, a proto napsal senátoru Goldonimu, který zase poslal dopisy pavij-skému guvernérovi senátoru Erbovi Odescalchimu. Zakročili v můj prospěch u arcibiskupa, který mi udělil tonsuru, a u markýze Ghislieriho, který mě nominoval, ale všichni moji ochránci a všechny jejich zátky byly bez úspěchu. Musil jsem být obětován. Nebýt výsad, jež měla naše kolej, byla by se mne zmocnila spravedlnost. Bylo mi oznámeno, že jsem vyloučen z koleje, a čekalo se, až se bouře utiší, aby mě mohli bez nebezpečí poslat domů.

Té hrůzy! Té výčitek svědomí! Té lítosti! Mé naděje byly zničeny, mé povolání zmařeno, můj čas tentam! Rodiče, ochránci, přátelé, známi, všichni musili být proti mně. Byl jsem nešťastný, zoufalý, nevycházel jsem z pokoje, s nikým jsem se nestýkal, nikdo se nestýkal se mnou – jaký to bolestný stav, jaké neblahé postavení!“

Zopakujme, že Goldoni po dalších peripetiích práva nakonec dokončil a také se jim prakticky věnoval, pokud právě necestoval s nějakou hereckou společností. Postava Isidora z naší hry má tedy předobraz v autorovi samém.

Výjev z dobové komedie

Canaletto: Náměstí sv. Marka v Benátkách

Divadlo nadevše

Goldoniho divadelní život nabral obrátky v momentě, kdy se v Miláně seznámil s Giuseppem Imerem, šéfem divadelní společnosti San Samuele, s nímž se Goldoni vrátil do Benátek. Pro představení společnosti psal intermezza, která byla vkládána mezi jednotlivé akty tragédií a dramát a dokázala přitáhnout do hlediště početnější publikum. Během působení v této společnosti se při cestě do Janova seznámil i se svojí budoucí ženou Nicolettou Coniovou, která mu zůstala oporou po celý život.

Reforma začíná

V roce 1738 Goldoni napsal první komedii, která již předznamenává jeho divadelní reformu. Je to *Momolo cortesan (Dvořan Momolo)*, v níž opouští strukturu komedie dell'arte postavenou na několika stálých postavách-maskách a na improvizaci herců, kteří je představují. Jeho text je pro herce závazný, musí se jej naučit nazpaměť a opustit tak pole improvizace. Pro Goldoniho byly nesmírně důležité schopnosti a dovednost samotných herců, při psaní her bral proto v potaz herecký fond, který měl právě k dispozici.

Dialekt poprvé

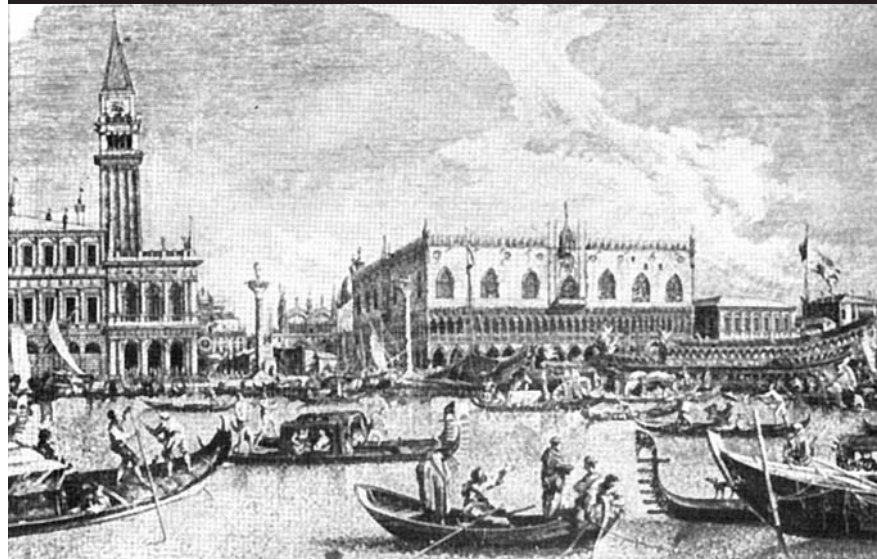
Z osobních důvodů Goldoni opustil Benátky a usadil se v toskánské Pise. Pracoval tu jako advokát, ale brzy poznal divadelní společnost Girolama Medebacha, pro kterou psal po večerech hry. *Il servitore di due padroni (Sluha dvou pánů, česky 1950)* měla velký úspěch a Goldoni tak pokračoval v psaní: vznikly hry *Tonin Bellagrazia (Toník Bellagrazia)*, *La vedova scaltra (Vtipná vdova, č. 1954, též Vdovička)*, též *La putta onorata (Řádná holka, č. 1965)* – první Goldoniho komedie z lidového prostředí psaná v dialektu. Medebachovi se Goldoni zavázal na čtyři roky s tím, že každý rok napíše deset komedií. S jeho společností se také opět vrátil do Benátek, kde hráli na půdě divadla Sant'Angelo. V této době vznikly hry: *La bottega del caffè (Kavárnička, č. 1953)*, *I petegolezzi delle donne (Treperendy, č. 1961)*, *La locandiera (Mirandolina, č. 1953, též Paní hostinská)*. Hrdinka posledně jmenované hry, hostinská Mirandolina, bývá považována za nejživější ženskou postavu Goldoniho divadla.

„Italský Molière“

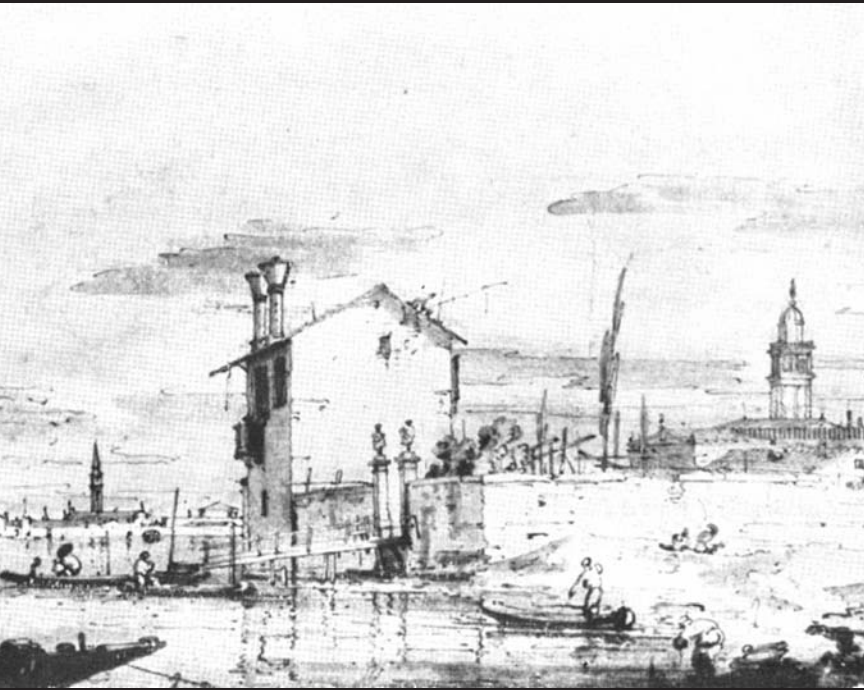
Když skončila smlouva s Medebachovou společností, navázal Goldoni desetiletou spolupráci s benátskou divadelní společností San Luca (nazývanou také San Salvador). V té době byl již slavný v Benátsku, Toskánsku, Janově, a dokonce i ve Vídni se hrály v překladu jeho hry. Slavný učenec Scipione Maffei jej poctil označením „italský Molière“, od parmského vévody se dočkal titulu „poeta“, který kromě prestiže znamenal také určitou penzi, a tedy finanční zajištění, slova chvály měl pro něj také Voltaire ve Francii. Citujeme v překladu Jaroslava Vrchlického: „Můj pane, malíři a synu přírody, miluji vás od té doby, co vás čtu. Viděl jsem vaši duši ve vašem díle. Řekl jsem: Ejhle, zde člověk počestný a dobrý, který očistil scenu italskou, který má obraznost ve vynalézání a který píše rozumně. Ach, jaká jest vaše plodnost!, můj pane, jaká ryzost a jak sloh mi připadá přirozený, lehký a příjemný! Vyrval jste svou vlast z rukou harlekýnů. Chtěl bych nazývat vaši komedii Itálií od Gothů osvobozenou. Vaše přátelství mne ctí a okouzluje. Přeji vám, pane, nejdelší, pokud možno, život a nejšťastnější, třeba nemůžete být sám nesmrtelným, jako jméno vaše jest. Chystáte mi udělati velkou česť a již jste mi způsobil největší potěšení. Na zámku de Ferney v Bourgogni, 24. září 1760.“ Do napsání *Poprasku na laguně* tehdy chyběly dva roky.

Rivalové nezhálejí

V Benátkách však Goldoni musel bojovat s rivaly. Těmi nejvýraznějšími byli Carlo Gozzi a Pietro Chiari, zastánci tradiční komedie dell'arte a pohádkových příběhů, kritici Goldonihovo novátorských snah. Rozhořel se boj mezi „goldonisty“ a „chiaristy“, tedy mezi zastánci jednoho a druhého pojetí divadla. V Prologo apologetico (Apologetický prolog), jakési polemice s Chiariho kritikou, Goldoni vysvětluje svůj názor na divadelní tvorbu. I přes tyto boje psal další hry a ocitá se na svém tvůrčím vrcholu. Vznikají *I rusteghi* (*Neotesanci*, č. 1954, též *Hrubíáni*), *Sior Todero Brontolon* (*Pan Todero Brumla aneb Starý protiva*, č. 1957), *Le baruffe chiozzotte* (*Poprask na laguně*, č. 1954).

Pohled na Benátky (rytina z 18. století)

Canaletto: Ostrov v laguně, kresba

Prokletá Paříž

Zlomem v Goldoniho životě byl odjezd z Benátek do Paříže roku 1762, po němž se z různých důvodů do rodného města již nikdy nepodíval. V Paříži spolupracoval na nových inscenacích v Comédie Italienne (Italské komedii), a ačkoli se mu město líbilo, nedařilo se mu zde prosadit svoji divadelní reformu. Herci odmítali učit se texty nazpaměť a místní publikum si tu žádalo divadlo masek, tj. komedii dell'arte. Goldoni byl povolán do Versailles jako učitel italštiny královských dětí, nejprve v roce 1765, pak znovu o deset let později. Za učení dostával penzi, která mu ale byla revolučními demokraty odebrána. Mezitím, v roce 1784, začal psát francouzsky své *Paměti*, o devět let později v Paříži ve skromných poměrech skončil. Paradoxně se tak stalo den předtím, než mu byla penze na přímělu přátel opět udělena...

Básník Benátek

Goldoni byl především „básníkem“ lidových Benátek, náměstíček a uliček obývaných gondoliéry, pradlenami, služkami, trhovci a také drobnou buržoazií. Zobrazuje prostý lid nikoli jako objekt posměchu, ale s upřímným zájmem o jeho problémy, radosti a vášně. Každého člověka Goldoni znázorňuje nikoli v abstraktních souvislostech, ale v konkrétním čase a na konkrétním místě, v konkrétní historické a sociální situaci. Nesnaží se na divadle předvést žádnou lekci morálky, ale přivést na jeviště živé postavy a propojit tak divadlo se světem.

Prostý lid i měšťané

Kromě lidových vrstev Goldoni sympatizuje i se světem měšťanské vrstvy osvětské doby, věří v její rozum a praktičnost. U měšťanů vychvaluje jejich pracovitost, u šlechty kritizuje její zahálku. Zajímavá je Goldoniho práce s jazykem a dialekty, které napomáhají k vykreslení místního a sociálního původu postav.

Zrcadlo světa

Svou poetiku, shrnutou již do polemického spisu Apologetický prolog, Goldoni rozvinul ve hře *Il teatro comico* (*Divadlo komedie*), která je ve skutečnosti jakýmsi divadlem na divadle, tedy formou umožňující Goldonimu plně vysvětlit své postoje, názory, metodu divákovi přímo a srozumitelně. Koncepce, které se má dramatik při tvorbě držet, je vybudována na jednoduchém principu: komedie má být zrcadlem skutečného světa. A Goldoni se tohoto principu při psaní držel. Svědčí o tom i fakt, že jeho hry, zachycující opravdové lidské radosti, strasti a neřesti, konstantní bez ohledu na historickou dobu, jsou aktuální i dnes a s úspěchem se mnohé z nich stále hrají na světových jevištích.

Mozart i Salieri

Na závěr se ještě zmiňme o inspiraci, kterou byl Goldoni pro svět hudby – z jeho komedií byla často vytvářena libreta pro zpěvoherní žánry. Oblíbeným Goldonihou skladatelem byl Baldassare Galuppi, výrazný představitel komické opery (tzv. opera buffa), který zhudebnil více než dvacet Goldonihy libret, např. *Il mondo della luna* (*Svět na měsíci*) nebo *Il paese della cuccagna* (*Země hojnosti*). Mezi známými skladateli nechyběli Antonio Vivaldi (opera buffa *Aristide*), Antonio Salieri (*Paní hostinská*), Franz Joseph Haydn (*Lékárník*) nebo i Wolfgang Amadeus Mozart, který použil upravené Goldonihy libreto *La finta semplice* (*Falešná prostáčka*).

Omyly Jaroslava Vrchlického

Básník, prozaik, dramatik a překladatel Jaroslav Vrchlický věnoval Goldonimu fejeton. Citujeme:

„Starší komedie italská zřídka zabloudí na naše divadlo. Jest nám příliš odlehlá, cizí. Musilo by tu býti zvláštní divadlo retrospektivní, které by bylo živým zrcadlem literární historie, která jinak více méně zůstává mrtvou literou. Nové divadlo má však několik úloh najednou, nestačí ani na výpravu několika domácích novinek, které se během roku objeví, je tlačeno operou a jak ty všechny staré stesky a výmluvy zní, kde pak Vega a Calderon, kde Gozzi a Goldoni, kde Holberg a Marivaux, kde docela antická a jiné starší komedie atd. atd.

Takhle jen nějaká divadelní slavnost, nějaké jubileum, výroční den narozenin neb úmrtí velkého cizího dramatika nutí k sáhnutí po hře staršího data, polozapomenuté neb tlící v archivech divadelních. Vytáhne se tedy, opráší, sehraje a odloží zas... do příštího jubilea. Akt piety byl vykonán, více žádati ani nelze. Impulsu k revisi dramatického díla oslavence, ku prohloubenějšímu studiu jeho fysiognomie, k obohacení repertoáru jeho u nás novými překlady tím rovněž nedostane, není na to času, potřeby domácí mají svůj silnější imperativ a zase ten stesk na operu, na málo činoherních večerů atd. atd.

Tedy letos oslavujeme Goldonia!

Carlo Goldoni byl také jedním z těch, které démon divadla od kolébky posedl. Jemu bylo divadlo životem a život divadlem zrovna jako našemu Tylovi. Jen pokud spřežen byl s divadlem, tvořil a pracoval, odloučen od divadla ztrácel smysl života a odumíral až zahynul. Pro divadlo bil se celý život. A bil se v teorii i v praxi. Nejlip svědčí o tom vlastní jeho třísvazkové paměti, které jsou vlastně více dějinami a statistikou jeho her, nežli ději jeho vlastního, vnitřního života.

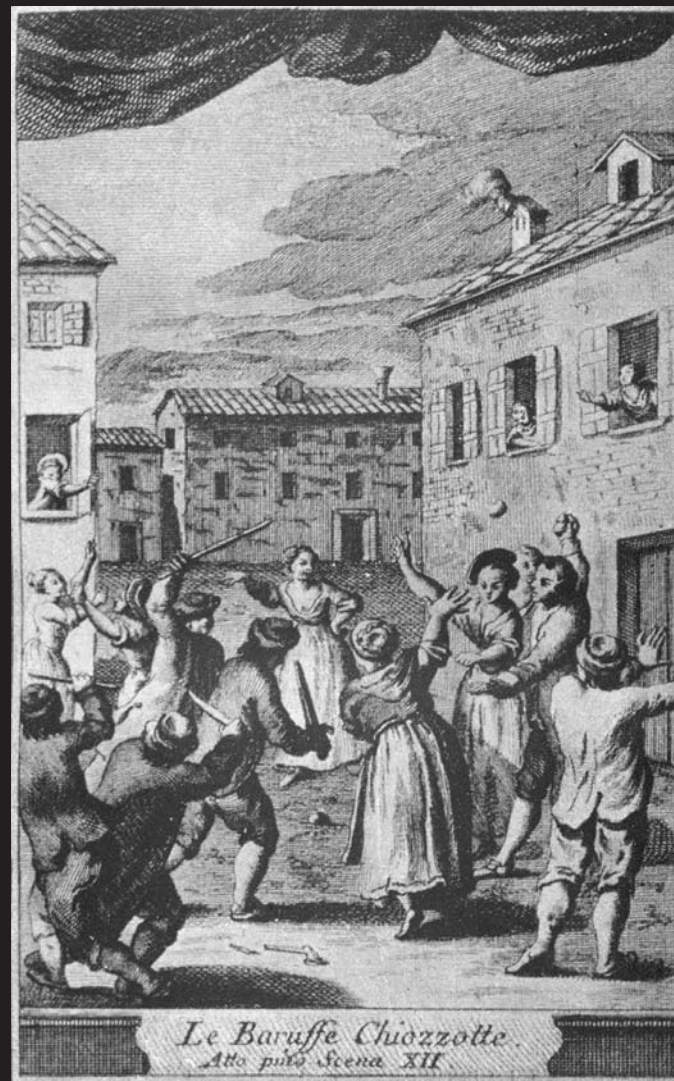
Syn lékaře modenského oddal se studiu práv a na prvních edicích svých her píše se hrdě „avvocato Veneto“. Ale především byl divadelním básníkem cestující divadelní společnosti podnikatele Madebaca. Asi čtrnácte let pracoval pro tuto firmu (1740–1754), dodávaje hry s úžasnou plodností, která připomíná staré španělské dramatiky. Tak za jedinou sezonu (1750) napsal, jak známo, šestnáct veseloher a to jako v soutěži, přímo sázkou. A mezi těmito takřka improvizovanými kusy jsou některé z Goldonia nejlepších. Roku 1761 opustil Goldoni Benátky a tím začla hvězda jeho shasinati. Život v Paříži, kam se odstěhoval, povolán k divadlu Théâtre Italien a později ke dvoru k vyučování královských dcer italštině, nesvědčil příliš jeho pohyblivému a na ovzduší divadelní zvyklému duchu. Psal již málo a psal francouzsky: ještě dvě komedie a ony paměti námi již zmíněné. Konec života byl mu ztrpčen, tak že se až časem v nouzi ocífoval.

Nové divadlo

Ovšem má divadlo Goldonovo v první řadě největší význam svůj pro Itálii. Zde ustupuje nad jiné plodný a životný básník dramatický reformátorovi, jenž se právě včas dostavil, kdy jej nejvíc bylo zapotřebí. Obě staré mohutné haluze italské dramatické tvorby, jak komedie ryze lidová, čili „commedia dell'arte“ zvaná, tak i sestra její komedie klasická, zvaná „dotta“ (učená), byly v úpadku. První rozbujela až do krajností, druhá uvádala a schla nedostatkem pravých talentů básnických. Bylo potřebí nového muže, který by vlil čerstvé nové krve do churavého těla Thalie italské. Ten, kdyby i theoreticky byl nechtěl, nemohl se vyhnouti úloze reformátora, spadlať mu sama v klín jako jablko přezrálé. Kašparády a nesmysly, které prováděla první, a nuda, kterou omrzovala diváky i čtenáře druhá, nebyly prostě dále snesitelné. Šťastná a štědrá náhoda dala hned lékaře dva: Goldona a Gozza. Byla šťastna, ale byla by byla štědřejší, kdyby byla spojila obě tyto velké úlohy v jednu, snad mohl pak italské dramatické vzniknouti její Molière. Ale nám jest dlužno počítati s fakty – a zabývati se prozatím jen jedním z obou lékařů – s Goldonem.

Goldoni a Shakespeare

Rozlet velkého genia básnického nebyl údělem Goldonia. Ale genistou byl jedním z největších. Byl pravý malíř miniatur své doby. Jest snadno vytýkati mu nedostatek velkých ideí ethických – ty nebyly jeho kolbištěm, on třímal se vždy raději zlaté cesty prostřední morálky měšťácké, která tak dobře hověla potřebám davu. Jemu se vůbec o morálku v pravém smyslu ani nejednalo, celý jeho způsob připomíná někdy víc staré mistry malíře v Nizozemí a v Belgii. Jest posvícení, kermess. To stačí. Nač tam vkládat ideje jiné než jídla, pití, tance a trochu toho smyslného požitku. Právem o divadle jeho praví Sismondi: „Divadlo Goldonia připadá mi jako veliký a lidnatý trh, kde potkáváme lidi všech povah i stavů“. Definice docela správná. Snad jen Shakespeare by snesl v jistém směru takovou a to jest již veliká chvála. A myslím, že ještě jest u Goldonia více odstínů, zvláště pokud jde o vrstvy nižší, jichž byl malířem přímo nedostižným a nepřekonatelným.“

Výjev z dobového představení „Poprasku na laguně“

Mandragora inspirací

Vrchlického text, jak jsme již naznačili, je třeba brát s rezervou – není pravda například, že Goldoni neznal Machiavelliho *Mandragoru* – právě naopak, četl ji několikrát s nadšením, jak píše v *Pamětech*: „Poprosil jsem kanovníka, který mi byl duchovním rádcem, aby mi obstaral pár knih, pokud možno dramat. Pan kanovník se v literatuře nevyznal, přesto mi však slíbil, že udělá, co bude v jeho silách, a své slovo také dodržel.

Za několik dní mi přinesl jakousi starou komedii v pergamenové vazbě a svěřil mi ji, aniž si dal tu námahu, aby si ji přečetl. Musil jsem mu jen slíbit, že ji co nejdříve vrátím, protože si ji vypůjčil bez dovození z pracovny jednoho svého kolegy.

Byla to Machiavelliho *Mandragora*. Já ji neznal, ale slyšel jsem už o ní a věděl jsem, že to není hra zrovna nejucudnější.

Při prvním čtení jsem ji přímo zhltl a pak jsem ji přečetl aspoň desetkrát znova. Matka nevěnovala mé četbě pozornost, vždyť mi přece knihu půjčil duchovní. Zato otec mě jednoho dne přistihl, jak si dělám z *Mandragory* poznámky a výpisky. Znal ji a dobře věděl, jaká to nebezpečná hra pro sedmnáctiletého mladíka. Chtěl vědět, od koho ji mám, a já mu to řekl. Řádně mi vyhuboval a rozkmoťil se s chudákem kanovníkem, který se prohřešil jen z nedbalosti.

Hra se mi líbila ne pro svou nevázanost... Byla to však první charakterová hra, která se mi dostala do rukou, a já jí byl uchvácen.

Byl bych si přál, kdyby byli itaľští autoři podle této komedie psali řádné a slušné hry, ve kterých by byly románové zápletky nahrazeny charaktery vzatými ze skutečného světa.“

Tato citace z Goldoniho *Paměti* dokládá, že byl jen v písemné formě, po celá staletí se *Mandragora* těšila velké oblibě (skoro všichni v Goldoniho vyprávění ji znají) a že byla jedním z mála příkladů realistického divadla, takového, které později, a snad i trochu vlivem *Mandragory*, založí právě Goldoni.

Goldoni v našich končinách

Lze předpokládat, že již za Goldoniho života se jeho hry mohly objevit na repertoáru italských či německých divadelních společností, které kočovaly po našich zemích (např. v sezóně 1771/72 měly Goldoniho hry velký úspěch v pražském divadle v Kotcích). Pokud však budeme sledovat přítomnost Goldoniho na stálých českých scénách, musíme si několik desetiletí počkat. V Praze, tradičním centru divadla v českém jazyce, se Goldoniho hry v letech 1827–1829 několikrát ocitly na scéně Stavovského divadla – byly to komedie *Kuliferda* a *Trufaldýn, sloužící dvou pánů*, adaptace Jana Nepomuka Štěpánka připravené podle německých překladů. Avšak až do poloviny 20. století byl nejen Goldoni, ale celá italská činohra na našich jevištích spíše výjimkou. První autentická, i když Vrchlickým krkolomně přeložená Goldoniho hra inscenovaná v českých zemích je zřejmě *Mirandolina*, která se hrála v Národním divadle v Praze v roce 1893. Nejstarší inscenací Goldoniho hry na Moravě je *Veselý švec*, adaptace komedie *Quattro donne cambiate* z pera Gustava Miškovského, uvedená v brněnském Divadle na Veveří v roce 1893.

Za první republiky a za 2. světové války se již našťestí objevují inscenace Goldoniho dramat založené na důvěryhodném scénáři, benátský dramatik však zůstává autorem poměrně marginálním. Pokud jde o italskou dramaturgiu, v oblibě ho o mnoho překonává Luigi Pirandello i autoři tehdejšího divadelního konzumu Dario Niccodemi nebo Aldo De Benedetti.

Únor a Goldoni

Když „vítězství pracujícího lidu“ v roce 1948 dalo velký impuls k rozvoji divadelnictví a k posílení činohry, která se stala hlásnou troubou vládnoucí třídy, nastala pro Goldoniho rozhodující chvíle. Stal se ideologicky výhodným, lidovým klasikem a v četnosti inscenací se vyšvihl až na úroveň Shakespeara a Molièra. Na Moravě dokonce dochází v prosinci roku 1948 k dramaturgicky velmi kuriózní situaci: až do března 1957, po téměř devět let, se hraje z italského repertoáru výlučně Goldoni (14 inscenací!).

Goldoni je pro socialistický režim ideálním autorem: kromě toho, že je zábavný, zdá se být hlasem prostého lidu proti útlaku nadřazených tříd. V programech k inscenacím *Sluhy dvou pánů* se dočteme, že

Goldonih komedie je vlastně společenskou kritikou kapitalistického světa Benátek, že Pantalone je pravzor měšťáctví, Doktor intelektuálské nafoukanosti, zatímco Truffaldino, zástupce lidového stavu, je přirozeně vtipný, mazaný, neformální a chytřejší než pán.

Revoluce divadelní, ale společenská ne

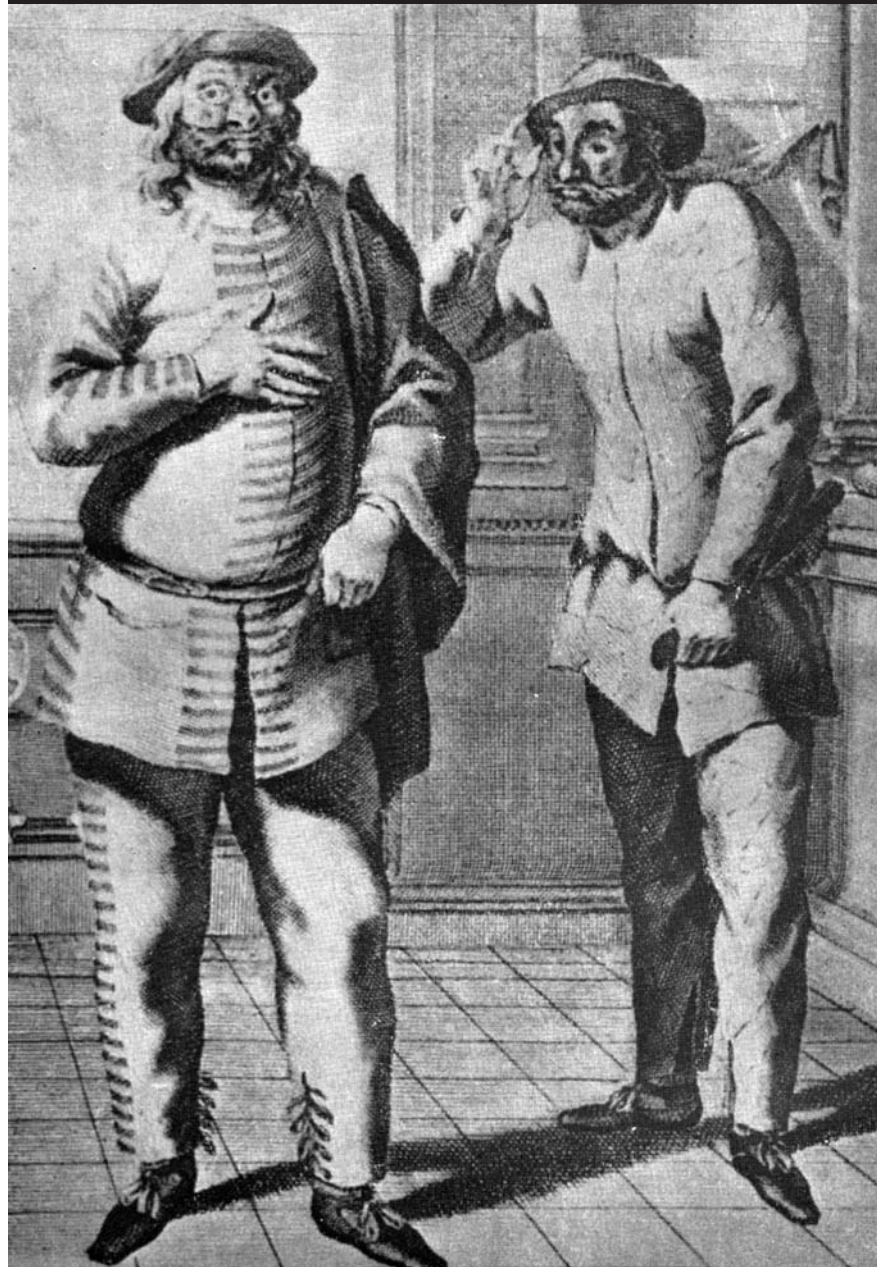
Ač se komunistická kritika snažila podstrčit Goldonih komediím revoluční sémě, ve skutečnosti Goldoni vidí společenskou realitu jako pragmatik – konstatuje situaci, jak ji vidí svým realistickým, věcným pohledem, ale ani v nejmenším ho nenapadá daný řád měnit: lid je tu od toho, aby pracoval a těšil se ze svých radostí, zatímco ekonomickým tahounem a základem společnosti je buržoazie, která ve vedoucí úloze nahradila zlenivělou a zdegenerovanou šlechtu. Goldoni považuje za nezbytnou konsolidaci společnosti, ve které má každý vymezenou roli, založenou na pevných morálních a společenských pravidlech dovolujících pokojné soužití kolektivu. Nic není vzdálenější Goldonih v zásadě konzervativnímu myšlení než idea nadvlády pracující třídy. Dokonce lze říci, že Goldonih pohled nemá daleko k jakémusi sentimentu a idealizaci prostého lidu, jak k tomu měl ostatně později tendenci i italský neorealismus. Koneckonců v neorealistic- kých kulisách se též naše inscenace odehrává.

Sluha a Poprask především

Zdaleka nejoblíbenějšími Goldonih hrami jsou u nás komedie *Sluha dvou pánů*, *Paní hostinská* (známá i pod titulem *Mirandolina*) a *Poprask na laguně*. Dvě prvně jmenované hry byly na českých jevištích známy již za první republiky (*Sluha dvou pánů*, jak jsme viděli, dokonce již v 19. století) a také ve světě patří k nejuváděnějším Goldonih hrám, zatímco sláva té třetí je spíše českou specialitou.

Padesátá léta a poprask kolem Goldonih

U nás přichází goldoniovský boom začátkem 50. let, kdy si režimní obliba italského autora vyžádá moderní překlady jeho her, použitelné pro soudobá jeviště. Krátce po sobě jsou nově přeloženy všechny hlavní Goldonih komedie. *Sluha dvou pánů* zaujme v roce 1950 hned pět divadel, z nichž největšího úspěchu s touto hrou dosáhne

Brighella a Trivelino, postavy komedie dell'arte, rytina neznámého francouzského autora 17. století

Národní divadlo v Praze (v režii Karla Dostala a překladu Jaroslava Pokorného). Nadšení z nového objevu ještě nestačí vyhasnout, když v roce 1954 vzniká nový překlad (Jana Vladislava), zrodí se důležitá inscenace *Paní hostinské* (v režijním tandemu Hráská – Adámek) v Realistickém divadle v Praze a zejména přichází chvíle *Poprasku na laguně* (v překladu Jana Vladislava), který v československé premiéře nabídne 1. 10. 1954 Divadlo Šumperk (v režii Jiřího Škobise) a čtrnáct dní poté pražské Divadlo S. K. Neumanna (v režii Evžena Sokolovského).

Úspěch zmíněných komedií otevřel dveře na socialistická jeviště i dalším kusům. Jindřich Černý ve své monografii o Goldonim uvádí, že v období 1950–1961 měly největší úspěch následující kusy: *Sluha dvou pánů* (595 představení), *Paní hostinská* (587), *Poprask na laguně* (582), *Čtyři hrubiáni* (372), *Benátská vdovička* (287) a *Lhář* (267). Goldoniho obliba se však neomezuje na 50. léta: v každé dekádě, až do listopadu 1989, je na jevištích přítomna alespoň desítky jeho komedií a obecně Goldoni tvoří v našich divadlech téměř polovinu veškerého italského repertoáru.

Ve svobodných časech

Dnes našťastí nemusíme Goldoniho hrát na příkaz stranických sekretariátů a činíme tak zcela svobodně. *Poprask na laguně* uvádíme v NDM znovu po necelých dvaceti letech. A věříme, že za dalších dvacet let...

(S využitím textů Jiřího Špičky, Věry Křížové a Věry Sukové)

W. Hogarth: Šatna komediantů

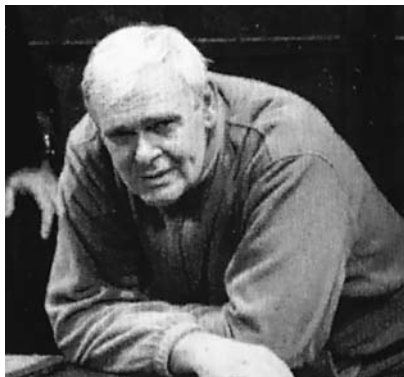
JANUSZ KLIMSZA (1961)

Studoval herectví na Státní vysoké škole divadelní v polské Vratislavi a divadelní režii na pražské DAMU. Režioval v českých a polských divadlech, je také autorem jevištních výprav a divadelních adaptací. Byl pedagogem oboru herectví na Janáčkově státní konzervatoři v Ostravě. V letech 2001–2004 působil coby umělecký šéf ostravského Divadla Petra Bezruče a v letech 2004–2008 se stal uměleckým šéfem činohry Národního divadla moravskoslezského. Od roku 2008 pracuje v NDM jako kmenový režisér činohry. Spolupracuje s Českou televizí a Českým rozhlasem a věnuje se také literární tvorbě.

MAREK PIVOVAR (1964)

Studoval divadelní vědu na filozofické fakultě MU (tehdy UJEP) v Brně, pak pracoval jako kulturní redaktor Brněnského večerníku, revue Box Jiřího Kuběny a nakonec jako redaktor České televize v Brně. Od roku 1994 žije v Ostravě a je dramaturgem činohry NDM (dva roky byl na částečný úvazek také dramaturgem činohry Národního divadla v Brně). Podílel se na přibližně šedesáti inscenacích. Píše dramaturgie i původní hry (mj. *Klub sebevrahů*, *Nezdárný syn*, *Neználek podle Stanislavského*, *Romance pro křídlovku*, *Zlaté rouno*, *Kronika města Kocourkova*, dvě baletní libreta pro NDM – *Tance Rudolfa II.* a *Spor aneb Dotyky a spojení*). V roce 2000 se zúčastnil mezinárodního divadelního festivalu Temporalia v Bruselu se svou hrou *Evropa, Evropa, aneb Jak John Brown a doktor Lukomski naklonovali Evropskou unii*. Trvale spolupracuje jako režisér a autor s Českým rozhlasem, občasně s Českou televizí.

MARTIN VÍŠEK (1952)

Narodil se 16. 5. 1952 v Pardubicích. Absolvoval katedru jevištního výtvarnictví na Divadelní fakultě v Praze. Jeho hlavní pedagogové byli doc. M. Romberg, doc. O. Smutný a doc. A. Pražák. Poté působil v angažmá v divadlech v Opavě, v Hradci Králové a v Olomouci. Od roku 2002 je ve svobodném povolání. Spolupracuje s řadou českých a moravských divadel: MD Ústí n. Labem, JD České Budějovice, SD Opava, NDM Ostrava, MD Olomouc, ND Brno, DJKT Plzeň, DFXŠ Liberec.

Účastnil se výstav: Salon české scénografie Praha 2005, Společné výstavy UVU pardubického regionu v Litomyšli, výstava Nasavrky a Doetinchen.

V Pardubicích je členem Unie výtvarných umělců pardubického regionu.

Vytvořil knižní ilustrace: *50 panovníků na českém trůně*, Filip Trend Publishing 1999, *Pověsti z Pardubicka a Hradecka*, Agave 2000.

V roce 2008 vytvořil návrh expozice *Tajemné znojenské podzemí*. Expozice byla zpřístupněna v roce 2009, získala absolutní vítězství v soutěži *Kudy z nudy*.

NIKOS ENGONIDIS

Absolvent Janáčkovy konzervatoře v oboru violoncello. Od roku 1992 působí jako muzikant, zpěvák, skladatel a příležitostný herec v Divadle loutek v Ostravě.

Scénická hudba k inscenacím DLO:

I. Petrová: *Kašpárek a začarovaná princezna* (1996)

P. Nosálek: *Mystérium cesty sv. Vojtěcha* (1996)

H. Januszewska: *Tygřík Petřík* (1996)

I. Škripková: *Zpívající housličky* (1998)

R. Chudecká – P. Nosálek: *Šípková Růženka* (2000)

I. A. Krylov: *Trumf* (2001)

H. Motýlová – P. Nosálek: *Héraklés/Herkules* (2001)

A. S. Puškin – J. Ibragimov: *O rybáři a rybce* (2002)

A. Jirásek – M. Františák: *Ze Starých pověstí českých* (2003)

C. Collodi – I. Křehlíková: *Pinokio* (2005)

J. R. Tolkien: *Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky* (2005)

V. Faltová – D. Lhotová – Z. K. Slabý – S. Chalupová:

Kocour Vavřínek – detektiv, sportovec (2006)

O. Ostravski – M. Pivovar – R. Lipus: *Z Deniku Ostravaka* (2007)

S. Townsendová: *Tajný deník Adriana Molea* (2009)

J. Gaarder: *Dívka s pomeranči* (2010)

J. Pithartová: *Nevěsta pro hastrmana* (2010)

Skládá hudbu pro mnoho dalších divadel, např. pro Divadlo Petra Bezruče, Komorní scénu Aréna, Národní divadlo moravskoslezské, Městské divadlo Zlín, Klicperovo divadlo v Hradci Králové, Divadlo Rádost v Brně, polská divadla v Toruni, Katovicích, Krakově, Vratislavi...

Věnuje se také televizi a filmu. Je autorem hudby k filmům *Trosečníci* (2002, TV), *Pošťácká* (2002), *Podvratáci* (2005, TV). Hrál ve filmech *Císař a tambor* (Loupežník, 1998) a *Comeback* (2006).

Rád chodí na pivo a do divadla.

ELIŠKA ZAPLETALOVÁ

Studovala na SUPŠ textilní v Brně, krátce působila ve Filmovém studiu Barrandov, pak odešla na Moravu, kde do r. 1983 pracovala v Divadle Oldřicha Stibora v Olomouci. Poté přišla dlouholetá spolupráce s NDM v Ostravě a dalšími českými a slovenskými divadly. Celkem vytvořila 400 kostýmních výprav, navrhuje pro činohru, operu, operetu i balet.

„Čím je pro mne scénografie? Celoživotním povoláním.“

Text z první čtené zkoušky

Nyní následuje text *Poprasku na laguně*, jak jej herci po krácení a drobných úpravách četli na první zkoušce. Až do premiéry doznal jen menších změn, proto se Vám ho osmělujeme předložit ve výchozí podobě z pera režiséra a dramaturga.

Marek Pivovar

Carlo Goldoni (1707–1793)

Poprask na laguně

Komedie o třech dějstvích

Přeložil Jaroslav Pokorný

Osoby:

Patron Toni, patron rybářské bárky

Paní Pasqua, žena patrona Toniho

Lucietta, děvče, sestra patrona Toniho

Titta-Nane, mladý rybář

Beppo, mladík, bratr patrona Toniho

Patron Fortunato, rybář

Paní Libera, žena patrona Fortunata

Orsetta, děvče, sestra paní Libery

Checca, jiné děvče, sestra paní Libery

Patron Vincenzo, obchodník s rybami

Toffolo, lodičkář

Isidoro, koadjunkt u trestního soudu

Komisař, soudní posel

Čahoun, chlapec, prodavač pečených dýní

Námořníci z bárky patrona Toniho

Koadjunktův sluha

Odehrává se v Chiozze

PRVNÍ DĚJSTVÍ

Výstup 1

Ulička s různými domky

Pasqua a Lucietta z jedné, Libera, Orsetta a Checca z druhé strany. Sedí na slaměných židlích a paličkují krajky na polštářích, které mají na stojanech.

- Lucietta Lidičky, co říkáte tomu počasí?
- Orsetta Jaký dnes máme vítr?
- Lucietta Na mou duši, nevím. Ty, švagrová, jaký dnes máme vítr?
- Pasqua Baže dobrý! Jestli se budou naši mužští vracet, půjde jim rovnou do zad.
- Libera Dnes nebo zítra už by měli připlout.
- Checca Už? To abych si pospíšila. Než se vrátí, chtěla jsem být s touhle krajkou hotova.
- Libera Paličkuješ, jako když se pes pase. Pospěš si, když chceš novou sukni.
- Lucietta Ty, Checco, jakou si budeš šít sukni?
- Checca Vlněnou. Velkou.
- Lucietta Nepovídej! Ty si sháníš věno?
- Checca Nevím, co tím chceš říct.
- Orsetta To je jelito! Ty nevíš, že se holce šije dlouhá sukně, když už je velká a když má dlouhou sukni, znamená to, že už ji chtějí vdát?

- Checca Ty, sestro...?
- Libera Copak, dcerunko?
- Checca Vy mě chcete vdát?
- Libera Počkej, až se vrátí můj starý.
- Checca Paní Pasquo, nejel švagr Fortunato lovit s patronem Tonim?
- Pasqua Bodejtže. Nevidělaš ho v bárce s mým patronem a s jeho bratrem, Beppem?
- Checca A není s nimi taky Titta-Nane?
- Pasqua To je: a co má být? Načpak ty potřebuješ Tittu-Nana?
- Checca Já? Na nic.
- Lucietta Tak snad víš, že chodí už dva roky se mnou a že mi slíbil prstýnek, až zas přijde na břeh.
- Checca (k sobě) Mizera! Chtěla by všecy mužské pro sebe.
- Orsetta I jdi, i jdi, Lucietto, žádné strachy. Než se bude vdávat sestřička Checca, musím se vdát já, já se musím vdávat. Až se vrátí na břeh tvůj bratr Beppo, vezme si mne, a když bude Titta-Nane chtít, můžeš si ho vzít zas ty.
A sestra má dost času.
- Checca (k sobě) A just se vdám a vdám, i kdyby ženich třeba kudlu pískal!

Výstup 2

Toffolo, pak Čahoun a předešlí

Lucietta Dobrý den, Toffolo!

Toffolo Brý den, Lucietto.

Orsetta Pane náfuko – a my jsme vosk?

Toffolo Jen žádný spěch a na všechny dojde.

Checca (k sobě) Toffolo by se mi taky líbil.

Pasqua Copak, chlapče, ty dneska neděláš?

Toffolo Nedělám – zrovna jsem to složil! Mám už své nadě-
láno.

Lucietta A ani nedáš nic k lepšímu?

Toffolo Proč ne? Jen si poruč.

Checca (k Orsettě) Vidiš ji, nestydu?

Toffolo Počkej. (volá) Hej! Pečené dýně... ?

Čahoun (vejde s podnosem, na kterém má pečené dýně)
Poroučíte, patrone?

Toffolo Ukaž, co tam máš!

Čahoun Dýně pečené, právě vyndané z trouby.

Toffolo Chceš, Lucietto? (nabízí jí kousek dýně)

Lucietta Proč ne? Dej sem!

Toffolo Co, paní Pasquo, vezmete si?

Pasqua Božínku, pečená dýně, to je moje! Dej mi kousek!

Toffolo Dobré chutnání. Lucietto, tys mi dala košem?

Lucietta Ne, ale pálí to. Čekám, až vystydně.

Checca Hej, mistře Čahoune!

Čahoun Tady jsem!

Checca Dej mi taky kousek.

Toffolo A tady jsem já. Tu dýni platím já.

Checca Děkuju, nedělej si škodu.

Toffolo A pročpak?

Checca Protože nechci.

Toffolo Lucietta přece chtěla.

Checca Lucietta je vůbec chtěvá.

Lucietta Copak, slečno? Nejde vám pod nos, že nabídl mně
první?

Checca Vy jste, slečno, vymámila i mořské kaštiny na klukovi
na ženění.

Lucietta Že ti huba neupadne!

Pasqua Tak dost už!

Libera Dost už, dost už!

Čahoun Dýně pečené, horké dýně!
(odejde)

Výstup 3

Předešlí kromě Čahouna

Toffolo (k Checce) To si, Checco, pamatuj, žes mi dnes řekla, že ode mne nic nechceš. A já měl nejlepší úmysly.

Checce Neříkej!

Toffolo Chci se ženit. A tys mi řekla, že mě nechceš.

Checce To jsem řekla o dýni.

Libera Ale, ale, povídám: Co si špitáte?

Toffolo Povídám, že budu mít vlastní člun.

Libera Napni plachty, synku. Fouká.

Toffolo Vadím vám tu? Tak já odrazím. (sebere se a důstojně přejde na druhou stranu)

Checce (k sobě) Aby vás husa kopl!

Orsetta (k Libeře) Dej pokoj, sestro. Víš přece, jaký je to chlapec. A kdyby ji chtěl, vy byste mu ji nedali?

Lucietta (k Pasquě) Co říkáš, švagrová? Ta se tu nějak roztahuje.

Pasqua Kdybys věděla, jak mě ta holka dopaluje!

Lucietta (k sobě) Cápek jeden, netýkavka nenechává! Však já jí nasadím brouka do hlavy.

Toffolo Pěkná prácička.

Lucietta Líbí se ti?

Toffolo Až jde člověku hlava kolem. Zlaté ručičky.

Lucietta Pojď sem. Sedni si.

Toffolo (k sobě) Tady je přece lepší přivítání. (sedne si)

Checce (k Orsettě, upozorňuje ji na Toffola a na Luciettu) Co tomu říkáš?

Orsetta Nedej se vyrušovat! Ať si dělají, co chtějí.

Toffolo A když si sednu, nedostanu zleva zprava?

Lucietta Ty jsi blázen!

Orsetta (k Libeře, ukazuje jí Luciettu) Co tomu říkáš?

Toffolo Paní Pasquo, nechcete si šňupnout?

Pasqua Máš dobrý tabáček?

Toffolo První sorta.

Pasqua Dej mi štipku.

Toffolo Ať slouží.

Libera Co tomu říkáte?

Checce (k sobě) Vědět to Titta-Nane, ten by jí prohnal faldy!

Toffolo Lucietto, nechceš taky?

Lucietta I chci, proč ne. Ať ta dūra pukne! (ukazuje na Checcu)

Toffolo (k Luciettě) To jsou zlodějské oči!

Lucietta Ale jdi! Takové jako Checce nemám.

Toffolo Kdo? Checce?

Lucietta (mu ukazuje uštěpačně Checcu) Jenom se koukni na tu krásu!

Checca (k sobě) Že mě pomlouvají?

Lucietta Tobě se nezdá?

Toffolo To tak!

Lucietta (se uchichtává) U nás jí říkají Kyselo.

Toffolo (k Luciettě, uchichtává se a dívá se na Checcu) Kyselo se jí říká?

Checca (vyjede na Toffola a na Luciettu) Poslechněte, vy dva, já nejsem slepá. Kdy už s tím přestanete?

Toffolo (napodobuje vyvolavače na trhu) Kyselo, kyselo, čerstvé tvarůžky!

Checca (vstane) Co má znamenat to kyselení?

Orsetta (vstane, k Checce) Nedej se vyrušovat!

Libera (vstane, k Orsettě a Checce) Paličkujte a buďte ticho!

Orsetta Aby se vám to kyselo nezdrcló v papule, pane Toffolo Grundle.

Toffolo Kde je tu jaká Grundle?

Orsetta No přece ty! Myslíš, že nevím, že se ti říká Toffolo Grundle?

Lucietta No, ty jsi pěkná! Rozumu ani za groš.

Orsetta Ale jděte, slečno Lucietto Treperendo.

Lucietta Kdo je u tebe Treperenda? Zamette před svým prahem, slečno Orsetto Nanudle.

Libera Jestli se mi nepřestanete otírat o sestry, aby vás...

Pasqua (vstane) Měj ohled na mne, sousedko.

Libera Vy radši mlčte, paní Pasquo Bandasko.

Pasqua Mlčte radši vy, paní Libero Kastróle.

Libera Jen až se vrátí můj patron!

Checca A až se vrátí Titta-Nane! Všecko mu povím, do puntíku.

Lucietta Pro mne za mne! To mě nezajímá.

Orsetta Až se vrátí váš patron Toni Platejs...

Lucietta Tak, tak, až se vrátí váš patron Fortunato Treska...

Výstup 4
Patron Vincenzo a předešlí

Vincenzo No, no, no, no! Klid, ženská! Co vás čerti berou?

Lucietta Pojdte sem, patrone Vincenzo.

Orsetta Podívejte se, patrone Vincenzo Blabuňko...

Vincenzo Dejte pokoj! Bárka patrona Toniho zrovna přirazila k břehu.

Pasqua Ticho. Můj muž je tady.

Lucietta (k Pasquě) A teď přijde Titta-Nane!

Libera Děvčata, ticho, ať se to váš švagr nedoví!

Orsetta	Ticho, ticho, ať Beppo na nic nepřijde!	Vicenzo	Žádné strachy. (odejde)
Lucietta	Ticho, ticho!	Libera	Nemáme zapotřebí, aby nás mužští našli zrovna vprostřed hádanice.
Toffolo	Jsem tu já, Lucietto, tak žádné strachy.	Pasqua	Já už mám takovou povahu: hned mě to popadne a hned zase pustí.
Lucietta	(k Toffolovi) Jdi odtud.	Lucietta	Checco, ještě máš zlost?
Pasqua	Jdi pryč.	Checca	Neumíš nic jiného než na člověka nasazovat.
Toffolo	Cože? Zatra...	Orsetta	Lehni, lehni – tak jsme už zas přítelkyně?
Pasqua	Jdi někam.	Lucietta	Že o tom ještě mluvíš!
Lucietta	Jdi do háje.	Orsetta	Lucietto, dej mi pusů.
Toffolo	Takhle vy na mne? Tak já půjdu rovnou za Checcou. (jde k ní)	Lucietta	Do smrti dobré. (líbají se)
Toffolo	(pohoršeně) Na mne, plavajzníku?	Orsetta	A teď ty, Checco!
Vicenzo	Jdi ke všem čertům.	Checca	(k sobě) Celá pryč!
Toffolo	Máte štěstí, že se nechci unáhlit. (odejde)	Lucietta	Pojď a dej mi pusů!
Pasqua	(k Vicenzovi) Kde jsou teď s bárkou?	Checca	Do smrti dobré. A už mě nepošťuchuj.
Vicenzo	V kanále je nízká voda, nejde to projet. Přirazili k břehu na kraji vesnice. Jestli jim něco chcete, jdu se podívat, kolik mají ryb. Jestli přivezli, koupím to a dám zavést na trh.	Pasqua	Půjdem domů a vypravíme se k bárce. (vezme stojan s paličkováním a odejde)
Lucietta	(k Vicenzovi) A ne abyste něco řekl!	Libera	Zvednem se taky, děvčata, a půjdeme jim naproti. (odejde se svým stojanem, Orsetta s ní)
Libera	Patrone Vicenzo, ne abyste nadělal řeči!	Checca	Na shledanou a všechno nejlepší. (vezme svůj stojan a jde)
Vicenzo	Na mě je přece spolehnutí.	Lucietta	Až na věky věků! (odejde)
Orsetta	Ani muk!		

Výstup 5

Pohled na kanál s různými rybářskými bárkami, mezi nimi bárka patrona Toniho

Patron Fortunato, Beppo, Titta-Nane a ostatní v bárce, patron Toni na břehu. Pak patron Vincenzo.

Toni Do toho, mládenci, už ať jsou ryby na břehu.

Vicenzo Vítám vás, patrone Toni.

Toni Zdravím Vás, patrone Vincenzo.

Vicenzo Co jste přivezli?

Toni Ode všeho trochu jsme přivezli.

Vicenzo Vzal bych čtyři koše makrel.

Toni Můžete mít.

Vicenzo Čtyři koše hlaváčů.

Toni Můžete mít.

Vicenzo Nějaké tresky máte?

Toni Abychom neměli, hrome, takové tresky, komu čest, tomu čest, jak volský jazyk.

Vicenzo Dobrá, podívám se na to a uvidíme, jestli si plácnem.

Toni Jděte na palubu. Hej, podejte ruku patronu Vicenzovi!

Vicenzo (k sobě) Řádní lidé, tihle rybáři! (zajde do bárky)

Toni Kdyby se poštěstilo prodat všecky ryby hned na palubě, ještě by obchod ušel. Jak člověk padne do ruky těmhle hokynářům, ostrouhá kolečka; nejradši by schlamstli všecko sami.

Beppo (vyjde z bárky s dvěma košíky) Ty, brášku...!

Toni Co je, Beppo? Co chceš?

Beppo Jestli nemáš nic proti tomu, poslal bych tuhle košík hlaváčů Jeho Blahorodí. Slíbil, že mi půjde na svatbu za svědka.

Toni Pro mne za mne! Dej mu, když se ti chce rozdávat. Ale nemysli si, že by pro tebe hnul prstem, kdybys měl zapotřebí.

Výstup 6

Pasqua, Lucietta a předešlí

Pasqua Patrone!

Toni Stará!

Lucietta Bratříčku!

Toni Dobrý den, Lucietto.

Lucietta Dobrý den, Beppo.

Beppo Jak ses měla, sestřičko?

Lucietta Děkuju za optání. A ty?

Beppo Dobře, dobře. Všecko v pořádku, švagrová?

Pasqua Všecko, synku. (k Tonimu)

Pasqua Stavili jste se v přístavu?

Toni Stavili.

Lucietta A ani jsi mi nic nepřivezl?

Toni Přivezl jsem, přivezl, dvoje červené punčochy a šátek na krk.

Lucietta Bratříčku, ty jsi zlato. To je vidět, jak na mne myslíš?

Pasqua A mně jste, pane, nepřivezl nic?

Toni Taky jsem ti přivezl, na sukni a na kabát.

Lucietta (k Beppovi) A tys mi nepřivezl nic?

Beppo Ale jdi! Co bys chtěla, abych ti vozil? Koupil jsem si prstýnek pro nevěstu.

Lucietta To je krása! Neřád má vždycky štěstí.

Beppo Co jí nadáváš neřádů?

Lucietta Víš, co mi udělala? Zeptej se Pasquy, jak se o mne otíraly, to fanfárum Orsetta a ta druhá uličnice, Checca. Pěkně si se mnou vypláchly hubu!

Pasqua A jak si přisadila paní Libera, to nebylo nic?

Toni Copak je? Co se stalo?

Lucietta Nic. Nevymáchané huby. Za jazyk na šibenici přibít!

Pasqua Sedíme klidně přede dveřmi a paličkujeme na polštářích...

Lucietta Neděláme nikomu ani tohle...

Pasqua Měls je vidět! Všecko kvůli tomu pánbuměnetrestej Toffolu Grundlí.

Lucietta Začaly pro toho krasavce žárlit.

Beppo Co? To se bavily s Toffolem Grundlí?

Lucietta To koukáš, vid'?

Toni Dejte pokoj! Pro jedny kalhoty oheň na střeše.

Lucietta Měls to vidět!

Pasqua Jen klid, Lucietto, jen klid. Každý chvilku tahá pilku.

Beppo A s kým se Grundle vybavoval?

Lucietta Se všemi.

Beppo S Orsettou taky?

Lucietta A ne snad!

Beppo Orsetta ať mi nechodí na oči. A s Grundlí, s tím Holomkem, si to srovnám!

Toni Seberte se, jdem domů.

Lucietta Kde zůstal Titta-Nane?

Toni (mrzutě) Je v bárce.

Lucietta Aspoň se s ním přivítám.

Toni Jdem domů, povídám.

Lucietta Tu to máš, švagrová. Přece jsme si řekly, že ani neceknem.

Pasqua A kdo začal první?

Lucietta A co jsem řekla?

Pasqua A co já jsem nadělala?

Beppo Řekly jste toho právě tolik, že přijít mi Orsetta pod

ruku, hned bych ji ztlouk. Nechci ji, neřáda, už ani vidět. A prstýnek prodám!

Lucietta Dej ho mně, ukaž!

Beppo Aby tě čert vzal! (odejde)

Lucietta Mizera!

Toni Máš, co sis vysloužila. Patří ti to. A domů, řekl jsem! Domů a basta!

Lucietta Bodejť, na mne si každý dovolí. Na mne jste jako na nevlastní. Nedělejte si starost, dlouho už vám překážet nebudu. Až uvidím Tittu-Nana, všechno mu povím. (odejde)

Pasqua A ty taky vyjedeš jako pominutý.

Toni Ty si moc nehraj, nebo... (naznačuje výprask)

Pasqua To jsou ti mužští! Nemá to ani kousek citu! (odejde)

Výstup 7

Fortunato, Titta-Nane, Vincenzo sestupují z bárky, za nimi několik dalších s košíky

Titta-Nane K čertu, co to tu bylo za rámus?

Vicenzo Nic, kamaráde, jako byste to neznal. Paní Pasqua Bandaska přece rámusí pořád.

Titta-Nane S kým tu na sebe hartusili?

Vicenzo Se svým starým.

Titta-Nane Lucietta tu byla taky?

Vicenzo Myslím, že taky, že s ní taky přišla.

Titta-Nane Aby vás hrom vzal! A já celou tu dobu rovnám v podpalubí ryby a nemohl jsem na břeh!

Vicenzo Ale kamarádíčku, Titto-Nane! Bojíte se, že vám nevěsta uteče?

Titta-Nane Umírám nedočkavostí.

Fortunato (mluví rychle; volá patrona Vicenza) Patroe Izenzo!

Vicenzo Copak, patrone Fortunato?

Fortunato Tay áte y vaše ryy. Čtyy óše makrey, dva óše laáče, šes, šes, šestkrát kambay, aeden koš esky.

Vicenzo Co je?

Fortunato Aeden koš esky.

Vicenzo To toho vím zrovna tolik.

Titta-Nane Nerozumíte? Čtyři koše makrel, dva koše hlaváčů a šest kambal a v jednom koši tresky.

Vicenzo (k sobě) Ten člověk mluví nějak divně...

Fortunato Oeste si ó omů, řijdu pak proeníze.

Fortunato Neáte abák?

Vicenzo Co chcete?

Fortunato Tabák! Tabák!

Vicenzo Já rozumím. (nabídne mu) Poslužte si.

Fortunato Spadla í piksla ó oře a v bárce si šňupla abáku. V Seegagli sem koupil páček. Ae toeni abák, toeni jako úás v Chiozze.

Vicenzo Nic ve zlém, patrone Fortunato, ale nerozumím vám, ani co by za nehet vlezlo.

Fortunato Ae děte, děte, děte. Neozuíte? Děte! Já přece ´emluím žádnou atmatilkou, já mluim poašemu, po chiozzinsky mluim.

Vicenzo Já vím, já vím. Na viděnou, patrone Fortunato.

Fortunato ´ctiost, patroe lzenzo.

Vicenzo Zdravíčko, Titta-Nane.

Titta-Nane Budte zdráv, patrone.

Vicenzo (k sobě) To je mi patron, tenhle patron Fortunato. Ať to bereš nahoru nebo dolů, je s ním řeč jako rozprávka. (odejde)

Výstup 8

Fortunato a Titta-Nane

Titta-Nane Nepůjdeme, patrone Fortunato?

Fortunato ´čekaj.

Titta-Nane Nač chcete čekat?

Fortunato ´čekaj.

Titta-Nane ´čekaj, ´čekaj, co je tu ještě k dočekání?

Fortunato Museí eště vyožit rry a mouku. čkej.

Titta-Nane (po něm) ´čkáme.

Fortunato Co se ´o mně opičíš? Co se ´i šklebíš? Co síe mě děláš šprfouchlata?

Titta-Nane Dejte pokoj, patrone Fortunato! Tamhle jde vaše žena a její sestry, Orsetta a Checca.

Fortunato (s radostí) Moe žea, moe žea!

Výstup 9

Libera, Orsetta, Checca a předešlí

Libera Patrone, co děláš, že ani nejdeš domů?

Fortunato Čekám. Na rry čekám. Jak se ede, žeo? Šecko v pořádku?

Libera Děkuju. A u tebe?

Fortunato šecko v pořádku, šecko v pořádku. Zdraím tě, švagroá. Zdravím tě, Checco, zdraím tě.

Orsetta Pozdrav tě, švagře.

Checca Vítám tě, švagře, dobrý den.

Orsetta Pan Titta-Nane ztratil řeč?

Titta-Nane Brý den.

Checca Vy se od nás, pane, nějak odtahujete. Máte strach, že by vám Lucietta vyhubovala?

Titta-Nane Co dělá Lucietta? Všecko v pořádku?

Orsetta To víš, k pohledání.

Titta-Nane Copak? Tak vy už nejste přítelkyně?

Orsetta (s ironií) A jaké! Až do nejhlubšího hrobu.

Checca (s ironií) Ona by nás láskou snědla.

Libera Dejte pokoj, děvčata, dejte pokoj! Co jsme slíbily, to jsme slíbily. A slíbily jsme, že o tom nebudeme mluvit. My přece nemáme zapotřebí, aby pak o nás kdejaká taková mohla říct, že roznášíme klepy.

Fortunato Ty, žeo, přiez' sem mouku, kuku'očnou mouku 'sem přiez, buem vařit poentu, poentu, poidám.

Libera Kukuřičnou mouku jsi přivezl? Dobřes udělal, to je vzácné nadělení.

Fortunato A přiez' sem...

Titta-Nane (k Libeře) Prosím vás, řekněte mi...

Fortunato Pusť přece 'idi k slo' u, pusť lidi k slo' u!

Titta-Nane (k Fortunatovi) Počkejte, prosím vás, chvílku. k Libeře) Tak mi konečně řekněte, co to tu bylo s Luciettou.

Libera (škodolibě) Nic.

Titta-Nane Jak nic?

Orsetta (rýpne Liberu) Vůbec nic. Co by? Ani tohle.

Checce (rýpne Orsettu) Bude to tak lepší. Vůbec nic.

Titta-Nane Prosím vás, lidičky, jestli se něco stalo, tak to řekněte. Já nechci, abyste si navzájem nemohly přijít na jméno. A Lucietta – to je učiněná perla.

Orsetta A jaká perla!

Checce Do zlata ji zasadit!

Titta-Nane Co proti ní máš?

Orsetta Já? Nic.

Checce Zeptej se Grundle.

Libera Copak vás ďas posedl, že neudržíte jazyk za zuby?

Titta-Nane Co je to za Grundlí?

Orsetta Ty neznáš Toffola Grundlí? (z bárky nesou ryby a pytel mouky)

Fortunato (k Tittu-Nanovi) Pudem, pudem, tay sou ryy a tay e mouka.

Titta-Nane (k Fortunatovi) Dejte mi svátek! – Tak co měl s Luciettou?

Checce Ometal se kolem ní.

Orsetta Chtěl se učit paličkovat krajky.

Checce Koupil jí pečenou dýni.

Libera A pak nás ten uličník kvůli ní urážel.

Titta-Nane To slyším pěkné věci!

Fortunato (k ženským) Domů! Domů! Domů!

Libera Pěkně nás znectil!

Checce Křičel na mne „Kyselo“.

Orsetta Všecko kvůli té tvé perle.

Titta-Nane (příškrčeně) Kde je ten chlap? Kde ho najdu, kde bydlí? Kde bych ho mohl potkat?

Orsetta Bývá v ulici U Koruny, pod podloubím, u schodů ke kanálu.

Titta-Nane Jestli se mi připlete do cesty, zmaluju ho, že bude hrát všemi barvami!

Checce Podívej se k Luciettě, když ho chceš najít.

Orsetta K tvé nevěště.

Titta-Nane To už není žádná moje nevěsta! Vykašlu se na ni.
(odejde)

Fortunato Coste 'o nabrebentiy? Coste 'o nakleetiy? Chcete 'ay něco 'yved, cete? 'rom do roboty! Esli z too 'ěco pojde, esli z too 'ěco pojde, do modra 'ás zmauju, do modra zmauju, že se pak s postee ai nehnete, ai se 'ehnete, klapačky neymáchané, ai se 'ehnete!
(odejde)

Libera Pro vás dvě, vy treperendy, mi vždycky natluče, vždycky to za vás odnesu. Co vás posedlo? Melete pantem a neštěstí je hotovo. Matičko sedmibolestná, budete mě mít na svědomí?
(odejde)

Checce Jestli Luciettě uteče ženich, její vina.

Orsetta Mně by to ten můj neudělal.
(odejdou)

Výstup 10
Ulice s domky jako v prvním výstupu
Toffolo, pak Beppo

Toffolo To jsem neměl dělat, to jsem neměl! S Luciettou jsem si neměl začínat. Checce je děvče na vdávání, teď jí budou shánět věno, tu si můžu namluvit. A ta mě má v žaludku. To je vidět, že by mě láskou snědla, to je hotová věc. Kdybych ji potkal – aspoň na chvíli! Aspoň na slovíčko!
(blíží se k domu)

Beppo Vida, vida! Pan Grundle!

Toffolo Kdo je u tebe Grundle?

Beppo Ty si dej pozor. Co tu ometáš?

Toffolo Já tady můžu dělat, co chci.

Beppo Táhni, ať něco nekoupiš!

Toffolo Na tři kroky od těla, nebo tě praštím do hlavy!
(sebere kámen a napřáhne ruku)

Beppo Tak si to zkus!

(Toffolo po něm hází kamení a Beppo se na něho žene s nožem)

Výstup 11

Patron Toni vyhlédne z domu, pak zajde a rychle vyjde roztrhnout je. Pak Pasqua a Lucietta

Toni Co je to tady za poprask?

(Toffolo trefí kamenem patrona Toniho)

Počkej, ty galejníku, to mi zaplatíš! (vběhne do domu)

Toffolo Já nikomu nic nedělám!

Beppo Necháš ty kameny?

Toffolo Dáš pryč tu kudlu?

Toni (vyběhne z domu s loveckým tesákem)
Počkej, rozsekám tě na kusy!

Pasqua (zadržuje patrona Toniho) Patrone, uklidni se!

Beppo	Ten odtud neodleze!	Toffolo	Já u tebe nejsem žádná Grundle! (hází kamením)
Toffolo	(jim hrozí kameny) Ani hnout, nebo vás praštím!	Pasqua	Patrone, domů! (strká Toniho pryč)
Lucietta	(křičí) Sousedé!	Lucietta	Domů, bratře, domů! (strká Beppu pryč)
Pasqua	(křičí) Lidičky!	Toni	Dej mi pokoj!
Výstup 12		Pasqua	Domů, povídám, domů! (vecpe ho před sebou do domu)
Patron Fortunato, Libera, Orsetta, Checca, lidé, kteří nesou ryby a mouku, a předešlí		Beppo	(k Luciettě) Pusť mě!
Fortunato	Coe to? Coe to? Dejte ´okoj, dejte ´okoj, coeto tu?	Lucietta	Maž domů, blázne, povídám! Maž domů! (vecpe ho před sebou do domu. Zabouchne dveře)
Orsetta	Jé, mazec!	Toffolo	Raubíři, vrahové, vylezte ven, jestli se nebojíte!
Checca	Mazec. Já chudák. (běží do domu)	Orsetta	(k Toffolovi) Táhni k čertu!
Libera	Vzpamatujte se, přestaňte!	Libera	Jdi se dát vycpat! (strká ho pryč)
Beppo	(k ženským) To všecko kvůli vám!	Toffolo	Co do mne strkáte? Co si to dovolujete?
Orsetta	Co kvůli nám? Jak to?	Fortunato	Jedeš, jedeš! Neo dostaeš pohlaek, až ti poezou střea krkem!
Libera	Já se ti divím, jak to můžeš říct.	Toffolo	K vám mám rešpekt, patrone Fortunato, komu čest, tomu čest. Vy jste starý člověk, vy jste švagr Checcy. Ale těm rabiátům, těm lotrům, set sakra, těm nezůstanu dlužen ani tohle! (hrozí k domu patrona Toniho)
Lucietta	Bodejť, vy tu jen děláte mrzutosti.		
Pasqua	Bodejť, vy tu jen darmo štvete lidi.		
Orsetta	To je ale drzost!		
Libera	Takhle člověka zostouzet!		
Beppo	Připíchnu vám ho na vrata.		
Orsetta	Koho?		
Beppo	Toho otrapu Grundli.		

Výstup 13

Titta-Nane s tesákem a předešlí

Titta-Nane (proti Toffolovi, tluče tesákem o zem) Počkej, teď tě vykuchám!

Toffolo (ustupuje ke dveřím patrona Toniho) Pomoc!

Fortunato (zadržuje Titta-Nana) Ta'ost už! Paatuj se!

Libera (k Tittu-Nanovi) Nech ho!

Orsetta Držte ho!

Titta-Nane (se snaží prorazit na Toffola) Pusťte mě na něho!

Toffolo Pomoc! (vrazí do dveří, které se otevrou, Toffolo vpadne dovnitř)

Fortunato Tio-Nane, Tio-Nane, Tio-Nane! (drží ho a snaží se ho zatlačit)

Libera (k Fortunatovi) Odtáhni ho domů, prosím tě!

Titta-Nane Nikam nepůjdu!

Fortunato Pueš a basta! (vtlačí ho do domu)

Libera Já se celá třesu!

Orsetta Mně je z toho nanic!

Pasqua (žene Toffola z domu) Táhni odtud!

Lucietta (žene Toffola) Táhni k čertu!

Toffolo Všecky vás budu žalovat! (odejde)

DRUHÉ DĚJSTVÍ

Výstup 1

Kancelář trestního soudu

Isidoro píše u soudu, pak Toffolo, pak komisař

Toffolo Vaše Blahorodí, pane soudce.

Isidoro Já nejsem soudce, já jsem vyšetřující.

Toffolo Vaše Blahorodí, pane vyšetřující.

Isidoro Co chceš?

Toffolo Ráčejí rozumět, jeden raubiř, Vaše Blahorodí, mě obtěžoval, ohrožoval mě kudlou a chtěl mě zabít, a pak do toho přišel jiný holomek, Vaše Blahorodí...

Isidoro Ty jsi chlap zatracený! Odpusť si už to „Blahorodí“.

Toffolo Jak povídám, já o nikoho nezavadił ani prstem a oni na to, že už odtamtud neodlezu.

Isidoro Pojd' sem. Počkej. (bere papír na protokol)

Toffolo Jak poroučejí, Blahorodí. (k sobě) Počkejte! Teď si to vypijete!

Isidoro Co ty jsi zač?

Toffolo Lodičkář, Blahorodí.

Isidoro Jak se jmenuješ?

Toffolo Toffolo.

Isidoro Příjmení?

Toffolo Pantofel.

Isidoro Otce máš?

Toffolo Náš táta, Blahorodí, umřel na moři.

Isidoro Jak se jmenoval?

Toffolo Toni Pantofel, Treska.

Isidoro A ty nemáš žádnou přezdívku?

Toffolo Já ne, Blahorodí.

Isidoro Nevykládej mi, že nemáš přezdívku.

Toffolo Kdo mi říká Grundle, je potvora, Vaše Blahorodí.

Isidoro Tak kdo ti vyhrožoval?

Toffolo Patron Toni Platejs a jeho bratr Beppo Sardinka a potom Titta-Nane Tarantule.

Isidoro Měli zbraně?

Toffolo Beppo Sardinka měl žabikuch, patron Toni vyběhl s mečem, že by s ním býkovi hlavu urazil, a Titta-Nane se přihnal se šavlí, co mívají na bárce u kormidla.

Isidoro Poranili tě?

Toffolo To ne. Ale nebezpečně mi vyhrožovali.

Isidoro Ty jsi utekl? Nebo ses bránil?

Toffolo Přišlo pár dobrých lidí, a zachránili mi život.

Isidoro Kdo to byl, ti dobří lidé?

Toffolo Patron Fortunato Treska, jeho žena paní Libera Kastról, jeho švagrová Orsetta Nanudle a jeho druhá švagrová Checca Kyseló.

Isidoro (píše, k sobě) Tak, tak, ty znám všechny, ženské. (nahlas) Byl při tom ještě někdo další?

Toffolo Byla tam paní Pasqua Bandaska a Lucietta Treperenda.

Isidoro (k sobě) Vida, taky staré známé. (nahlas) Dál nechceš už říct nic?

Toffolo Já ne, Blahorodí.

Isidoro Jinou žádost už na soud nemáš?

Toffolo Jako jakou?

Isidoro Například, nemáš-li návrh, k čemu je máme odsoudit.

Toffolo To bych měl, Blahorodí.

Isidoro K čemu bys chtěl?

Toffolo Na galeje, Blahorodí.

Isidoro Aby tě kat spral, osle!

Toffolo Mě, vašnosti? A zač?

Isidoro Jdi, janku, jdi. Už dost, už je mi to jasné. (píše lístek)

Toffolo (k sobě) Teď jen aby nepřišli taky oni žalovat na mě pro těch pár kamínků. Konečně, ať si přijdou. Já tu byl první a kdo dřív přijde, ten dřív mele.

Isidoro (zvoní)

Komisař (vejde) Blahorodí.

Isidoro (vstane) Jdi, předvolej mi tyhle svědky.

Komisař Rozkaz, Blahorodí.

Toffolo Poroučím se, Blahorodí.

Isidoro Na shledanou, Grundle.

Toffolo Pantofel, když smím prosit.

Isidoro Tak Pantofel – bez podrážky, bez svršků, bez míry a bez fasony. (odejde)

Toffolo (ke komisaři, směje se) Pan vyšetřující na mě trpí.

Komisař Koukám, koukám. Tyhle svědky obesílá kvůli tobě?

Toffolo Kvůli mně, pane komisař.

Komisař A dáš na víno?

Toffolo To se rozumí, pane komisař.

Komisař Pašák, pane Grundle.

Toffolo Aby vás husa kopla, pane komisař!
(odejdou)

Výstup 2

Ulice jako v prvním dějství

Pasqua a Lucietta vyjdou z domu, v rukou slaměné židle, stojany a polštáře a dají se do paličkování.

Lucietta Nadrobily mi ty klapačky čistou věc! Nabrebentily Tittovi-Nanovi, že mi Grundle nadbíhal.

Pasqua A ty jsi po chvíli jednala správně? Cos to nabručela Beppovi?

Lucietta Na mou duši, že jsem nechtěla nic říct, ale nemohla jsem to vydržet. V jednom uchu mi něco špitalo: Mlč!, a v druhém to ponoukalo: Ven s tím! A já si zacpala to ucho, co chtělo mlčet, a natáhla to, co chtělo mluvit, a už to jelo.

Pasqua A vůbec se mi nelíbí, že z toho naši mužští udělali takovou událost.

Lucietta To nic. Toffolo je strašpytel, z toho nic nebude.

Pasqua Beppo se chce rozejít s Orsettou.

Lucietta Když si nevezme jednu, vezme si druhou.

Pasqua Ze čtyřiceti tisíc lidí je myslím v kraji nás ženských třicet tisíc.

Lucietta A děvčat na vdávání!

Pasqua Právě, tady to máš: jestli tě Titta-Nane nechá, kde vezmeš jiného?

Lucietta A co jsem Tittu-Nanovi udělala?

Pasqua Nic jsi mu neudělala. Ale ty drbny si ho vzaly do parády.

Lucietta Jestli mě má rád, nebude jim věřit.

Pasqua Jako bys ho neznala, žárlivce jednoho.

Lucietta A nač chce žárlit? To nesmím s nikým ztratit slovíčko? Nesmím se trochu zasmát? Nesměla bych se pobavit? Mužští jsou deset měsíců v roce na moři a my budem sedět jako boží umučení?

Pasqua Pst, pst, Titta-Nane jde.

Lucietta Vida ho, celý nakohoutěný.

Pasqua Nestůj mi tu s vyvaleným pyskem!

Lucietta Jestli mi něco cekne, povím mu taky svoje.

Pasqua Máš ty ho vůbec ráda?

Lucietta Mám.

Pasqua Tak se mírni, když ho máš ráda.

Lucietta To tak!

Výstup 3
Titta-Nane a předešlé

Titta-Nane Rozejdu se s ní a konec! Jen nevím, jak do toho.

Pasqua (k Luciettě) Všimni si ho přece!

Lucietta Co na něm uvidím?

Pasqua Zdravíčko, Titto-Nane.

Titta-Nane Zdravíčko.

Pasqua (k Luciettě) Pozdrav ho!

Lucietta Proč ho mám zdravít jako první?

Titta-Nane Máte s tím paličkováním nějak napilno.

Pasqua Co myslíš? Jsme my snad ženské pro parádu, synku?

Titta-Nane Tak, tak. Člověk si musí přispíšit, dokud má volno. Až přijdou chlapci na táčky, nepůjde práce už tak od ruky.

(Lucietta přehnaně zakašle)

Pasqua (k ní) Mírní se!

Lucietta (k Pasquě) Ále!

Titta-Nane Paní Pasquo, máte ráda pečené dýně?

Pasqua I jdi, i jdi! Proč se mě ptáš?

Titta-Nane Protože mám jazyk.

(Lucietta si odplivne)

Nějak jste se zchladila, milostivá.

Lucietta (ani nevzhledne od práce) Dýně mi leze z krku.

Titta-Nane (s nevolí) Abyste se jí neudávila!

Lucietta (ani nevzhledne) Mor na toho, kdo by mi to přál!

Titta-Nane (k sobě) Do toho! Co jsem řekl, to udělám. (nahlas) Paní Pasquo, mluvím s vámi, protože vy jste hospodyně. Vám jsem si byl říct o vaši švagrovou Luciettu a vám taky říkám, že už ji nechci.

Pasqua To jsou mi věci! A co tak najednou?

Titta-Nane Protože, protože...

(Lucietta vstane a chce odejít)

Pasqua Kam jdeš?

Lucietta Já můžu jít, kam chci. (jde domů a později se vrátí)

Pasqua (k Tittu-Nanovi) Snad bys nedal na nějaké klepy!

Titta-Nane Já vím všechno. Já se vám dívám a jí taky.

Pasqua	Kdybys věděl, jak tě má ráda!	Titta-Nane	Já jsem chlap, rozumíš? Chlap, a ne žádný klouček!
Titta-Nane	Kdyby mě měla ráda, nebude mi ukazovat záda!	Lucietta	(pláče a zakrývá to)
Pasqua	Chudák holka! Šla se z toho vyplakat, to je to.	Pasqua	(k Luciettě) Co je ti?
Titta-Nane	Kohopak oplakává? Grundli?	Lucietta	(pláče, rýpne ji) Nic.
Pasqua	Ale jdi, Titto-Nane, vždyť je do tebe celá pryč. Když tě vidí, jak jedeš na moře, může jí to srdce utrhnout. Když přijdou bouřky, div se z toho nezblázní. Jen se o tebe třese.	Titta-Nane	(jde k ní) No tak, no tak! Co brečíš?
Titta-Nane	Ať mi to řekne sama, ať se přizná a poprosí za odpuštění.	Lucietta	Táhni k čertu!
Lucietta	Seberte si, pane, vaše střevíce, vaše pentle a váš závojíček, co jste mi daroval! (hodí mu je pod nohy)	Titta-Nane	(k Pasquě) Tady to slyšíte.
Pasqua	Zbláznila ses? (sbírá věci, rovná je a ukládá na židli)	Pasqua	A nemá pravdu? Jsi na ni surovec!
Titta-Nane	Takhle mě urážet?	Titta-Nane	Chceš mě dohnat, abych skočil po hlavě do průplavu?
Lucietta	Dal jste mi košem, ne? Tak si seberte své krámy a strčte si je za čepici.	Pasqua	Dáš pokoj, blázne jeden?
Titta-Nane	Až uvidíte Grundli, vyřídte mu, že ho zabiju.	Lucietta	(pláče) Nech ho, ať si táhne!
Pasqua	Já se ti divím, jak můžeš věřit, že by se Lucietta zahodila s takovým šibeničником.	Pasqua	Dáš pokoj, žábo nevyčvátaná?
Lucietta	Jsem možná ohyzda, jsem chudá jako kostelní myš, jsem všecho, co chceš, ale s lodičkářem se nespustím!	Titta-Nane	(pohnutě) A já ji měl rád, já ji měl tak rád!
Titta-Nane	Když si jednou udělám známost, nesmí mi o ní nikdo říct ani tohle! Nesmí a nesmí! Hrome!	Pasqua	A teď už nemáš?
Lucietta	Takhle vyvádět! (utírá si oči)	Titta-Nane	Co chcete? Když mě nechce?
		Pasqua	Co ty na to, Lucietto?
		Lucietta	Jděte ode mne všichni pryč!
		Pasqua	(k Luciettě) Seber si své střevíce, seber si pentle a ten závojíček!
		Lucietta	Nech mě!
		Pasqua	Dejte se vycpat, zasloužíte pár pohlavků oba dva!

Výstup 4

Komisař a předešlí

Komisař (k Pasquě) Jste paní Pasqua, manželka patrona Toniho Platejse?

Pasqua Jsem, vašnosti. Co poroučíte?

Komisař (k Pasquě) Je tohle Lucietta, sestra patrona Toniho?

Pasqua Je, pane. Co od ní chcete?

Komisař Vyzývám vás z moci úřední, abyste se ihned dostavily na soud do kanceláře k výslechu.

Pasqua (k Luciettě) To je pro tu rvačku.

Lucietta (k Pasquě) Já nikam nepůjdu!

Pasqua (k Luciettě) Nic naplat, líp, když půjdem.

Komisař (k Pasquě) Kde je dům patrona Fortunata?

Pasqua Tam, pane.

Komisař To mi stačí.
(vejde do domu)

Výstup 5

Pasqua, Lucietta a Titta-Nane

Pasqua Slyšels to, Titto-Nane?

Titta-Nane Teď abych se utek schovat.

Pasqua A co můj muž?

Lucietta A co mí bratři?

Pasqua

Máme my život! Dělej, podívej se po nich po sousedství, zaskoč na břeh, a když je najdeš, vyříd, co se stalo. Kam se teď podějem – já ženská nešťastná, moje náušnice, mé zlaté náramky a můj dům, můj nešťastný dům!
(odejde)

Výstup 6

Lucietta a Titta-Nane

Titta-Nane Vidíte, slečno? To všechno kvůli vám.

Lucietta Jdi do háje!

Titta-Nane To taky půjdu, do vyhnanství. A budeš mít pokoj.

Lucietta Proč do vyhnanství?

Titta-Nane Ale jestli budu muset odtud, jestli mě odtud vyženou, já toho Grundli zabiju!

Lucietta Achich ouvej, komisař jde.

Titta-Nane Pěkné nadělení! Honem pryč, ať mě nevidí!

Lucietta Do nejdelší smrti se nevšímám. Než mužského, radši si uvázat na krk kámen a skočit do moře.
(odejde)

Výstup 7

Komisař a patron Fortunato vyjdou z domu

Komisař Jenom klid, milý pane Fortunato, jste jednou dospělý člověk a víte, jak to chodí.

Fortunato Mě na deekci, to ne, já jsem ta u vás ještě ebyl. Já jsem pořádný člověk, já ikdy ic se soudy eměll

Komisař	Vy jste ještě nikdy nebyl před soudem?	Isidoro	Já přece neříkám, že je to velký případ. Ale jednou je tady udání a spravedlnosti se musí učinit zadost.
Fortunato	Ne, pae, ne, pae, já jsem pořádný čloěk!	Vicenzo	A myslují, Blahorodí, že ten žalobce je nevíňátko? Sám házel po ostatních kamením.
Komisař	Po druhé už vám to ani nepřijde.	Isidoro	Tím spíš. Průběhem soudního řízení zjistíme pravdu.
Fortunato	Pročste sebrai mou žeu?	Vicenzo	Prosím jich, Blahorodí, nedalo by se to srovnat?
Komisař	K výslechu.	Isidoro	Prosím, jestliže strana žalující ustoupí od žaloby a jestliže budou zaplacený soudní útraty, dalo by se to srovnat.
Fortunato	A švagroé taky?	Vicenzo	Dobře, Blahorodí, znají mě přece, když dovolují, vzal bych si to na starost.
Komisař	Ty taky.	Isidoro	Uvidíme, patrone Vicenzo. Jak jsem řekl, smířit by se to dalo. Ale já nevím, co ještě budou říkat svědci. A přinejmenším vyslechnout je chci všechny: nevězí-li za tím něco víc, nevyřizují-li se tu staré spory, nebyla-li pranice vyvolána záměrně a úmyslně, nedošlo-li k násilnostem. Jsem jen vyšetřující, nejsem soudce a musím skládat účty svému představenému. Soudce je v Benátkách a čekáme ho každou chvíli. Promluvíte si s ním vy, promluví s ním já. Bude mě těšit, budu-li vám moci být ku prospěchu.
Fortunato	Děvčata museí taky? I děvčata museí, i děvčata?	Vicenzo	To se hned pozná uznalý člověk, Blahorodí, a já taky vím, co se sluší a patří.
Komisař	Jdou přece s vdanou sestrou, ne? Tak jakýpak strach?	Isidoro	Co se mne týče, nechci přece za to nic.
Fortunato	A brečeí. A máí strach. A nechtěí jít!	Vicenzo	Ale nějakou tu rybičku, pěknou rybičku...
Komisař	Tím hůř pro ně, když nepůjdou. (odejde)	Isidoro	Konečně, rybičku, prosím.
Fortunato	Musíe jít, musíe jít. Co seá děat, musíe jít. (volá za kulisy) Musíe jít, žeo! Vem si salup, žeo! Švagrá, Orseo, se ´up! Checco, švagroá, sa´up sí´ sem! Musíe jít! – zatraceá praice, všiáci, ra´iáti! Sakranenské olky! Šupito, šupito, zatraeně! Já ´ám prožeu faldy! Já ´ám prožeu faldy! (zajde do domu)	Vicenzo	Já vím, pan vyšetřující ráčí mít dobré gusto.
Výstup 8 Kancelář Isidoro a patron Vicenzo			
Vicenzo	Uvidíj sám, Blahorodí, že ta celá věc nestojí za řeč.		

Isidoro Ne samou prací je živ člověk, rozptýlit se taky potřebuje.

Vicenzo A za pěknou sukýnkou se taky rád ohlédne, není-liž pravda?

Isidoro Kdyby ty lidičky přišli, řekněte jim, že se hned vrátím. A ženským řekněte, ať nemají strach, že jsem zadobře se všemi a na ženské jak z marcipánu.
(odejde)

Výstup 9

Vicenzo sám

Vicenzo Tak, tak, moc hodný pán. Ale jsem radši, když mi nepáchne do domu. To bylo strachu, že se nehnou ani na krok! Nu, pojdte, lidičky, nikdo tu není.

Výstup 10

Pasqua, Lucietta, Libera, Orsetta, Checca,
Patron Fortunato a předešlý

Checca Kde to jsme?

Orsetta Kam nás vedete?

Libera Já ženská nešťastná! V životě jsem o takový dům ještě nezavadila.

Fortunato (zdraví patrona Vicenza) Patroe lzenzo, uctiost patroe lzenzo.

Vicenzo (ho zdraví) Patrone Fortunato.

Lucietta Mně se třesou kolena, celá se klepu.

Pasqua A co já? Jako když do mě nůž vrazí.

Fortunato (k Vicenzovi) Kde' e pan souce?

Vicenzo Není tu, je v Benátkách. Bude vás vyslýchat pan vyšetřující.

Libera (k Orsettě, rýpne jí, že ho dobře znají) Á, pan vyšetřující.

Orsetta (k Checce, rýpne jí a uchichtává se) Á, ten zfanfrnlý jemnostpanáček!

Pasqua (k Luciettě) Slyšelas? Vyšetřující bude vyslýchat.

Lucietta Jej, to je trefa, toho aspoň známe.

Pasqua Moc hodný jemnostpán.

Výstup 11

Isidoro a předešlí

Isidoro Co tu děláte?

Ženské Blahorodí, Blahorodí.

Isidoro Co tu chcete? Abych vás vyslýchal všechny najednou? Jděte do předsíně a počkejte. Zavolám vás jednu po druhé.

Pasqua Napřed my.

Lucietta Napřed my.

Orsetta My jsme tu byly první.

Isidoro Budu vás volat popořadě, jak jdou za sebou jména v protokolu. Checca je první.

Pasqua To se ví, mladá má přednost.
(odejde)

Fortunato Pueme ven, pueme ven, puem.
(odejde)

Orsetta Poslechnou, pane vyšetřující, ne aby nás tu nechali do večera. Máme napilno.
(odejde)

Isidoro Nebojte se, vyřídím to zkrátka.

Libera A prosím jich, Blahorodí, mají na ni ohled. Ona je, chudák, ještě nevinná.

Isidoro Tady jí přece nehrozí nic takového.

Výstup 12

Isidoro, Checca, pak Komisař

Isidoro Šla sem, dcerunko, sedla si.
(sedne si)

Checca Eh! Ne, pane, mně se stojí dobře.

Isodoro Sedla si, nechci, aby mi tu stála.

Checca Jak poroučejí.
(sedne si)

Isidoro Jak se jmenuje?

Checca Checca.

Isodoro A příjmení?

Checca Jiskra.

Isidoro Přezdívku nemá žádnou?

Checca Přezdívku zrovna!

Isidoro Neříkají jí Kyselo?

Checca (se zaškaredí) Říkají, když chce být na mne někdo protivný.

Isidoro Taková krasavice, a tak se škaredí! Odpověděla mi: Ví, proč je předvolána k výslechu?

Checca Já vím, pro tu pranici.

Isidoro Vyložila mi, jak se to zběhlo.

Checca Já nic nevím, já při tom nebyla. Přišli jsme domů, já, moje sestra Libera, moje sestra Orsetta a švagr Fortunato. Byl tam patron Toni, Beppe Sardinka a Titta-Nane a chtěli nabít Toffolu Grundli a on po nich házel kamením.

Isidoro A proč chtěli Toffolu Grundli nabít?

Checca Protože má Titta-Nane známost s Luciettou Treperendou a Grundle si přišel popovídat a koupil jí pečenou dýni.

Isidoro Dobře, rozumí, to mi stačí. Kolik je jí let?

Checca Kolik je mi, chtějí taky vědět?

Isidoro Ano, slečinko. Každý, kdo je u výslechu, musí říci, kolik je mu let. A na konec protokolu zapíšeme léta. Kolik jí je?

Checca Hm! Já si léta upírat nemusím. Bylo mi šestnáct.

Isidoro Přisahala, že vypovídala pravdu.

Checca O čem?

Isidoro Přisahala, že všechno, co řekla při výslechu, je pravda.

Checca	Ano, pane, přísahám, že jsem řekla pravdu.	Isidoro	Padesát dukátů.
Isidoro	Její výslech je u konce.	Checca	Jejkote! Tolik Lucietta určitě nesežene.
Checca	Už můžu jít?	Isidoro	Chtěla by, abych jí sjednal s Tittou-Nanem schůzku?
Isidoro	Ne, počkala ještě chvílku. Copak dělají amanti?	Checca	Panečku, Blahorodí!
Checca	Já žádné amanty nemám.	Isidoro	A kde je?
Isidoro	Ale, ale, ona mi nalhává.	Checca	Utekl se schovat.
Checca	Kdepak já! Žádný mě nechce, protože jsem chudá.	Isidoro	A kam?
Isidoro	A chtěla by, aby se jí postaral o věno?	Checca	Já jim to pošeptám do ucha, já nechci, aby mě někdo slyšel. (šeptá mu do ucha)
Checca	Panečku!	Isidoro	Rozumím. Já si tam pro něho pošlu. Promluví si s ním, nechala to na mně. Tak šla, děvenko, šla už, aby z toho nebyly zbytečné řeči. (zvoní)
Isidoro	Vdávala by se, kdyby měl věno?	Checca	Pánbů vám zaplať, Blahorodí!
Checca	A jak bych se, Blahorodí, vdávala!	Komisař	Rozkaz.
Isidoro	A na nikoho si nemyslí?	Isidoro	Ať přijde Orsetta.
Checca	Já se stydím...	Komisař	Hned to bude.
Isidoro	Co by se styděla, vždyť jsme sami. Může se mnou mluvit otevřeně.	Checca	Děkuju, Blahorodí. (vstane) Panečku, kdyby to tak věděla Lucietta, pane!
Checca	Tittu-Nana kdybych si mohla vzít, ten by se mi líbil.		
Isidoro	Vždyť je to Luciettin nápadník, ne?		
Checca	On se s ní rozešel.		
Isidoro	Když se rozešel s Luciettou, musíme ještě vědět, jestli by chtěl ji.		
Checca	Jak velké bude to věno?		

Výstup 13

Orsetta a předešlí, pak Komisař

Orsetta (k Checce) Cos tu byla tak dlouho? Nač se tě ptal?

Checce Sestřičko! To ti byl báječný výslech! Všecko ti budu vypravovat.
(odejde)

Isidoro Šla sem a sedla si.

Orsetta Prosím, pane. (sedne si)

Isidoro (k sobě) Saprot, ta má kuráž!
(nahlas) Jak se jmenuje?

Orsetta Orsetta Jiskra.

Isidoro A říkají jí?

Orsetta Co mi má kdo co říkat?

Isidoro Jakou má přezdívku?

Orsetta A jakoupak bych měla mít přezdívku?

Isidoro Nemá ona přezdívku Nanudle?

Orsetta Jakápak Nanudle? Nudle se u nás dělají z jahel a šrotu. Žlutá jako šrot nejsem a jako nudle taky nevypadám.

Isidoro Pamatovala se, slečno, pamatovala se, nebude mi tady dělat scény. Odpověděla mi: Ví, proč je předvolána k výslechu?

Orsetta To neví.

Isidoro Dovede si to představit?

Orsetta To nedovede.

Isidoro Neví nic o té pranici?

Orsetta Ví a neví.

Isidoro Dobře, řekla mi, co o tom ví.

Orsetta Tak se mě zeptal, já mu odpovím.

Isidoro (k sobě) Povstalci, jako je tahle, jsou s to dohnat chudáky vyšetřující k šílenství.
(nahlas) Zná Toffola Pantofla?

Orsetta Ne.

Isidoro Toffola Grundli?

Orsetta Zním.

Isidoro A neví o někom, kdo mu chtěl nabít?

Orsetta Jak já mám vědět, co všechno mají lidé za lubem?

Isidoro (k sobě) Liška podšítá!
(nahlas) Neviděla někoho, jak se na něho žene se zbraní v ruce?

Orsetta Viděla.

Isidoro Kdo to byl?

Orsetta Já si nevzpomínám.

Isidoro A když jí ho budu jmenovat, vzpomene si?

Orsetta Když mi ho bude jmenovat, já mu odpovím.

Isidoro (k sobě) Hrom mě zab, kvůli tobě tu budu do půlnoci!
(nahlas) Byl tam Titta-Nane Tarantule?

Orsetta Byl.

Isidoro Byl tam patron Toni Platejs?

Orsetta Byl.

Isidoro Byl tam Beppo Sardinka?

Orsetta Byl.

Isidoro Výborně, slečno Nanudle.

Orsetta Poslouchal, on nemá žádnou přezdívku?

Isidoro (píše) Tiše, tiše, žádné narážky.

Orsetta Tak já mu ji dám: Pan vyšetřující Vočumendi.

Isidoro Toffolo Grundle házel kamením?

Orsetta To házel. (k sobě) Škoda, že tě nebacil.

Isidoro Co říkala?

Orsetta E nic, to já jen pro sebe. Nesmím si snad nic povídat?

Isidoro Proč vznikla ta pranice?

Orsetta Jak to mám vědět?

Isidoro (k sobě) Ta ženská mě umoří!
(nahlas) Neví nic o tom, že Titta-Nane žáril na Toffola Grundli?

Orsetta To žáril. Pro Luciettu Treperendu.

Isidoro Neslyšela nic o tom, že se Titta-Nane s Luciettou Treperendou rozešel?

Orsetta Slyšela, povídali u nás, že ji nechal sedět.

Isidoro (k sobě) Checca říkala pravdu. Musím se o ni postarat.
(nahlas) Tak abychom to skoncovali: Kolik je jí let?

Orsetta Zatracený ouřad! Kolik je mi, taky chtějí vědět?

Isidoro Taky, slečno, léta taky.

Orsetta To se taky zapíše?

Isidoro Taky se to zapíše.

Orsetta Dobře, tak tam napíšou... devatenáct.

Isidoro Přisáhala, že vypovídala pravdu.

Orsetta A ještě mám přísahat?

Isidoro Přisáhala, že vypovídala pravdu.

Orsetta Dobře, když na to mám přísahat, tak tam napíšou, že je mi na mou duši čtyřadvacet.

Isidoro Já jí neříkám, aby odpřisáhla, kolik je jí let, na takovou přísahu se u ženských stejně nemůže nic dát.
Já jí říkám, aby odpřisáhla, že všechno, co vypovídala u výslechu, je pravda.

Orsetta Přisáhám, pane.

(Isidoro zvoní)

Komisař Poroučejí?

Isidoro Paní Liberu.

Komisař K službám.
(odejde)

Orsetta (k sobě) Vida ho! Člověk musí říct i kolik je mu let!
(vstane)

Výstup 14

Paní Libera a předešlí, potom Komisař

Libera (k Orsettě) Už to máš za sebou?

Orsetta Představ si: chce vědět, i kolik je ti let!

Libera Děláš si blázny?

Orsetta A ještě musíš přísahat!
(odejde)

Libera (k sobě) To jsou mi nápady! Říct, kolik je mi let, a ještě přísahat? Však já vím, kudy na to, neřeknu a přísahat taky nebudu!

Isidoro Pojdte sem. Sedněte si.

Libera (nic)

Isidoro Hej, slyšíte? Sem pojdte, sedněte si!
(ukazuje jí, aby si sedla)

Libera (jde a sedne si)

Isidoro Kdo vy jste?

Libera (nic)

Isidoro (ji rýpne) Odpovídejte: Kdo jste?

Libera Vašnosti?

Isidoro Kdo jste?

Libera Co říkají?

Isidoro (křičí) Jste hluchá?

Libera Já trošičku špatně slyším.

Isidoro (k sobě) To je nadělení!
(nahlas) Jak se jmenujete?

Libera Co ráčejí?

Isidoro Vaše jméno!

Libera Musejí mluvit trochu víc nahlas.

Isidoro Eh! Nepřivedu se přece do blázince.
(zvoní)

Komisař Poroučejí?

Isidoro Ať sem přijde ten mužský.

Komisař Rozkaz.
(odejde)

Isidoro (k Libeře) Šťastnou cestu.

Libera Jak prosím?

Isidoro (do ní strčí, protože se nehýbe) Tamhle jsou dveře!

Libera (k sobě) Pěkně jsem mu vypálila rybník! Neřeknu mu o sobě, co by za nehet vlezlo.
(odejde)

Výstup 15

Isidoro, pak patron Fortunato, pak Komisař

Isidoro Tohle povolání je moc hezké, moc vážené, moc důstojné, moc užitečné, ale někdy, aby se člověk zbláznil.

Fortunato ůctivost, pae ůšetruicí, ůctivost.

Isidoro Kdo vy jste?

Fortunato Fortuna teska.

Isidoro Mluvte jasně, chcete-li, abych vám rozuměl. Člověk se musí dohadovat: patron Fortunato Treska. Víte, proč jste předvolán k výslechu.

Fortunato Víím, pae, víím.

Isidoro Tak mi tedy řekněte, proč jste sem přišel.

Fortunato Přišel jsem, protoe mi komisař řekl.

Isidoro To víím taky, že jste přišel, protože vám komisař řekl. Nevíte nic o té pranici?

Fortunato To íím, pae, to íím.

Isidoro Tak mi tedy povězte, jak se to zběhlo.

Fortunato To byo tak: přeidee z moře a přiazie s bárkou k břeu u Víga. A přišla ta moe žea a švagroá Checca a švagroá Orsetta.

Isidoro Mluvte zřetelněji, povídám, nebo vám nebudu rozumět.

Fortunato Jo, pae, jo, pae. Přijdee doů, já, moe žena a moe švagroé, a idím: patroa Tonio idím, souseda Beppeo idím a Titta-Naa Taantui a Toffoa Grundli. A patron Toi: šup, šup mečem. A Beppe šmik, šmik, nožem. A Grundle bác, bác kaením. A přžee se Titta-Nae a Titta-Nae do too: říz, říz tesákem a pích ó! ráz na ráz a bum ho! Grundle se natáh a íic už neím. Je íám to íasné?

Isidoro Ani slovo.

Fortunato Blaorodí. Z kterého ísou oi krae, Blaorodí?

Isidoro Já jsem z Benátek, ale vám nerozumím ani čerchmanta.

Fortunato Pooučeí, aych íim to íek eště íednou?

Isidoro Co...?

Fortunato Pooučeí, aych íim to íek eště íednou? Eště íednou, eště íednou!

Isidoro Táhni k čertu, táhni k čertu, táhni k čertu!

Fortunato (se vzdaluje ke dveřím) ctioست, pae yšetřuící. (odejde)

Isidoro Aby tě cholera zakroutila! (zvoní)

Komisař K službám.

Isidoro Propuř ty ženské, pošli je odtud, ať táhnou pryč, já už nechci nikoho slyšet!

Komisař Rozkaz. (odejde)

Výstup 16

Isidoro, pak Pasqua, pak Lucietta, pak Komisař

Isidoro Člověk má co dělat, aby se udržel.

Pasqua (dopáleně) Proč nás posílají odtud?

Lucietta Proč nás nechtějí vyslychat?

Isidoro Protože jsem unavený.

Pasqua Tak, tak, můj zlatý, však my rozumíme.

Lucietta Vyslychají, koho se jim zlíbí, a my ostatní jsme vosk?

Isidoro Tak už dost, ne?

Lucietta Kyselo tady držel přes hodinu.

Pasqua A co Nanudle, jak dlouho ta tu byla?

Lucietta Ale my víme, kam máme jít.

Pasqua A my si zjednáme spravedlnost!

Isidoro Vy jste dotčená strana a jako svědkyně nepřicházíte v úvahu.

Lucietta To není pravda, to není vůbec pravda. My nejsme dotčené, to není vůbec pravda!

Pasqua A my chceme taky svědčit!

Isidoro Dejte už taky pokoj.

Pasqua A my se postaráme, aby nás taky slyšeli!

Komisař Blahorodí.

Isidoro Co zas?

Komisař Jeho Blahorodí, pan soudce přijel.

Pasqua Toho jsme právě potřebovaly!

Lucietta Hned za ním dojdem!

Isidoro Jděte si, kam vás čerti nesou! Hyeny, megery, semetriky!
(odejde)

Pasqua Hrom do roboty, my ti ukážem, zač je toho loket!

Lucietta Čertovo kvítko, my ti to spočítáme!
(odejdou)

TŘETÍ DĚJSTVÍ

Výstup 1

Ulice s domy jako v ostatních scénách

Beppo sám

Beppo Mně je všechno jedno. Ať si mě chytí, když mě chtějí chytit. Tak půjdu do kriminálu. Mně je to jedno. Ale schovávat se už dál nebudu. Do nejdelší smrti nebudu mít pokoj, jestli Luciettě nenapraskám. A Grundli uřežu uši, kdybych měl za to jít na galeje. Někdo jde, někdo jde. Pořád se mi zdá, že mám četníky v patách. Pst!... Orsetta! Tak pojd', pojd', ať si na tobě smlsnu!

Výstup 2

Libera, Orsetta, Checca a předešlý

Libera (láskyplně) Beppo!

Orsetta Můj zlatý Beppo!

Beppo Táhněte k čertu všechny dohromady!

Checca A ty k čertově babičce!

Orsetta (k Checce) Buď zticha!
(k Beppovi) Co jsme ti udělaly?

Beppo Můžeš být spokojená, půjdu do kriminálu. Ale než tam půjdu...

Orsetta Žádné strachy! Nic z toho nebude.

Libera Patron Vincenzo to říkal. Nemáme si s tím lámat hlavu, všechno se spraví.

Checca A vyšetřující drží s námi.

Orsetta Mohl bys mi aspoň říct, na koho se zas kohoutíš?

Beppo Na tebe.

Orsetta Co jsem ti udělala?

Beppo Co sis začínala s Grundlí? Co s ním máš co mluvit?
Co sem za tebou leze?

Orsetta Přišel si namlouvat Checcu.

Libera A pak šel vysedávat s tvou sestrou.

Orsetta A koupil jí dýni.

Checca Titta-Nane se rozešel s Luciettou, to ti snad stačí.

Beppo Rozešel se s mou sestrou? A proč?

Checca Že si udělala známost s Grundlí.

Orsetta Tak co s tím mám já společného?

Beppo (k Orsettě) Opravdu si Grundle nenamlouval tebe?
Byl si tu namlouvat Luciettu? A Titta-Nane se s ní rozešel?

Orsetta Bodejt, ještě mi snad nevěříš, mizero jeden? Nevěříš své ubohé Orsettě, která tě má tak ráda? A kolik se pro tebe nabrečela? A kolik se pro tebe natrápila?

Beppo Tak proč mi namluvaly ty klepy?

Libera Chtěly se udělat hezké, tak strčily na nás psí hlavu.

Checca My jim neděláme ani tohle a ony by nás utopily na lžici vody.

Beppo (hrozivě) Ale až přijdou domů! Až přijdou domů!

Orsetta Pst, někdo jde.

Libera Ticho.

Checca Nikomu ani muk.

Výstup 3
Pasqua a Lucietta a předešlí

Lucietta (k Beppovi) Co to má znamenat?

Pasqua (k Beppovi) Co tady děláš?

Beppo (s nevolí) Co jste mi přišly říct?

Lucietta Poslouchej...

Pasqua Sem pojď, slyšíš?

Beppo Co si zas ještě vymyslíte?

Lucietta (nervózně) Sem pojď a honem!

Pasqua Honem, člověče nešťastný!

Beppo Co je? Co zase máte?

(jde blíž k nim, Lucietta a Pasqua si ho vezmou mezi sebe)

Lucietta Honem odtud!

Pasqua Seber se a uteč!

(ostatní tři ženy se zatím svlékají)

Beppo Vždyť mi řekly, že z toho nic nebude.

Lucietta Nic jim nevěř.

Pasqua Chtějí tě zničit.

Lucietta Byly jsme u soudu a nechtěli nás ani slyšet.

Pasqua Je přijali a nám ukázali dveře.

Lucietta A Orsetta byla s vyšetřujícím tam uvnitř víc než hodinu.

Pasqua Přijdeš před soud.

Lucietta Půjdeš do šatlavy.

Pasqua Seber se a uteč!

Beppo (k Orsettě) Takhle ty na mne? Takhle člověka zničit?

Orsetta A co se stalo?

Beppo Zdržovat mě tu, abys mě přivedla do neštěstí?

Orsetta Kdo ti to říká?

Lucietta Já mu to říkám, já to říkám.

Pasqua My víme všechno, všechno víme.

Lucietta (k Beppovi) Utíkej!

Pasqua (k Beppovi) Utíkej!

Beppo Taky že uteču... (k Orsettě) A s tebou si to vyřídím!

Výstup 4
Patron Toni a předešlí

Pasqua Starý!

Lucietta Bratře!

Pasqua Utíkej odtud!

Lucietta Ať tě nenajdou!

Toni Mlčte, mlčte, není se čeho bát, mlčte. Přišel za mnou patron Vincenzo a říkal, že mluvil s panem soudcem. Všecko se srovná, můžem zas ven mezi lidi.

Orsetta Slyšíš to?

Libera Co jsme povídaly?

Checca Kdo tu lže, my, či kdo?

Orsetta Kdo tě chce přivést do neštěstí, co?

Beppo (k Pasquě a Luciettě) Co se vám zdálo? Co jste si to zas vyfantazírovaly?

Výstup 5
Patron Vincenzo a předešlí

Orsetta Vida ho, patron Vincenzo. Tak už je všechno v pořádku, patrone Vincenzo?

Vicenzo Nic není v pořádku.

Orsetta Jak to, nic není v pořádku?

Vicenzo Ne a ne přimět toho jankovitěho osla Grundli, aby vzal žalobu zpátky. A dokud nevezme žalobu zpátky, nemůže být nic v pořádku.

Pasqua Slyšíte?

Lucietta Neříkaly jsme to?

Pasqua Ani slovo jim nevěřte!

Lucietta Vůbec nic není v pořádku!

Pasqua Nikam se neopovažujte mezi lidi!

Lucietta Honem se běžte schovat!

Výstup 6
Titta-Nane a předešlí

Pasqua Je! Titto-Nane, co tu děláš?

Titta-Nane Já tady můžu dělat, co chci.

Pasqua (k sobě) Tak, ty jsi tu ještě!

Lucietta Nebojíš se četníků?

Titta-Nane (k Luciettě s opovržením) Já se nebojím nikoho.
(k patronu Vicenzovi) Byl jsem u vyšetřujícího. Dal si mě předvolat a řekl mi, že si můžu chodit, kudy chci, že už nemusím mít strach.

Orsetta (k Luciettě) Tak na to něco řekni, jestli ti nedošel dech. Neřikaly jsme vám, že s námi vyšetřující drží?

Výstup 7
Komisař a předešlí

Komisař Patron Toni Platejs, Beppo Sardinka a Titta-Nane Tarantule půjdou okamžitě se mnou na soud k panu soudci.

Pasqua Já ženská nešťastná!

Lucietta S námi je konec!

Pasqua (k Orsettě) Tady je vidět, co se může dát na ty vaše řeči!

Výstup 8
Isidoro a předešlí

Lucietta (k sobě) Jej!

Isidoro Kdopak mě tu poctil?

Orsetta (ukazuje na Luciettu) To ona, Blahorodí, já nic, já nic.

Lucietta Co chtějí na našich mužských? Co s nimi chtějí dělat?

Isidoro Nic. Aby šli se mnou a aby se ničeho nebáli. Já držím slovo. Slíbil jsem, že to smírím, a pan soudce nechal ten případ na mně. Jděte, patrone Vincenzo, jděte, vyhledejte Grundli a přiveďte mi ho stůj co stůj. Když nepůjde po dobrém, řekněte mu, že tedy půjde ve zlém.

Vicenzo Prosím, Blahorodí, pro dobrou věc přiložím vždycky ruku k dílu. Už běžím. Beppo, patrone Toni, pojdte mě doprovodit na slovíčko!
(odchází)

Toni S vámi vždycky, kmocháčku. S vámi je člověk vždycky bez starosti.
(za ním)

Titta-Nane (k sobě) Já se tak snadno od vyšetřujícího nedostanu.

Beppo Na shledanou, Orsetto.

Orsetta Ještě máš dopal?

Beppo Jdi, co tě vede? Pospíchám, pospíchám. Pak si spolu promluvíme.
(odejde s patronem Tonim a patronem Vicenzem)

Výstup 9

Isidoro, Checca, Lucietta, Pasqua, Orsetta, Libera, Titta-Nane

Checca (k Isidorovi) Tak co, Blahorodí?

Isidoro (k Checce) Copak, děvenko?

Checca Mluvili s ním?

Isidoro Mluvil jsem, mluvil.

Checca A co on?

Isidoro Abych jí pravdu řekl, nevyslovil se tak, ani tak. Ale zdá se mi, že mu to věno není proti mysli.

Checca Spoléhám na ně, Blahorodí.

Isidoro Nechala to na mně. (k Tittu-Nanovi) Nu, půjdem, Titto-Nane.

Titta-Nane Jak poroučejí. Můžem jít.
(chce jít)

Lucietta (k Tittu-Nanovi) Co tak zkrátka? Bez rozloučení, bez pozdravu?

Pasqua Jaké to máš způsoby?

Titta-Nane (opovržlivě) Uctivost.

Isidoro (k Tittu-Nanovi) Jdi, rozluč se s Checcou.

Titta-Nane (roztomile, k Checce) Na shledanou, holka okatá!

Lucietta (zuří)

Checca Všecko nejlepší, Titto-Nane.

Titta-Nane (k sobě) Dobře jí tak, Luciettě, ať se hryže vzteky.
Já jí dám!
(odejde)

Isidoro (k sobě) Tohleto patří taky k mému rozptýlení.
(odejde)

Výstup 10

Lucietta, Checca, Pasqua, Orsetta a Libera

Lucietta (k Pasquě) Slyšelasi ho? Řekl jí „holka okatá“.

Pasqua (k Luciettě) Dej pokoj. Co si s tím budeš lámat hlavu!

Lucietta (nahlas, aby to všechny slyšely, karikuje Checcu)
A ona? Všecko nejlepší, Titto-Nane, všecko nejlepší, Titto-Nane.

Checca Copak, slečno, co si ze mne děláte dobrý den?

Orsetta Řekni jí, ať si dá pozor.

Libera Moc dobrý pozor, ať si dá!

Lucietta Já? Mně toho můžete nejmiň vyčítat. Já žádné špinavosti nedělám.

Pasqua Klid, mlč a nedej se přivést z míry. Víš přece, co jsou zač. Tak mlč.

Checca A co jsme prosím zač?

Orsetta (k Libeře) Co tím chtěla říct?

Libera (k Orsettě) Nech ji; moudřejší ustoupí.

Lucietta Rozumná holka nechá cizí ženichy na pokoji a nekrade druhým snoubence.

Orsetta A co jsme vám ukradly?

Lucietta Titta-Nane je můj ženich.

Checceca Titta-Nane tě poslal k vodě.

Pasqua To není vůbec pravda.

Libera Slyšela to celá ulice.

Pasqua To jsou všechno klepy!

Orsetta Neplkejte, tetičko.

Lucietta Slyšíš ji? Nestyda!

Libera (jedovatě, zlostně) Slyšíte? Holka k pomilování!

Lucietta Víc než tvá sestra vždycky.

Checceca Ty mě přece nemůžeš urazit.

Lucietta Chudinko umrněná!

Orsetta (vykročí proti ní, připravena k pranici) Cos to řekla?

Pasqua Chceš si něco vykoledovat?

Libera Kdo?

Orsetta Přišiju ti pár, že ti je nikdo neodpáře!

Lucietta Taková fuchtle!

Orsetta Řekni to ještě jednou!
(uhodí ji přes ruku)

Lucietta Juj...! (napřáhne na ni)

Libera (rýpne do Pasquy) Koukej, kde nechal tesař díru!

Pasqua (rýpne do Libery) Co do mě strkáš?

Orsetta Juj! Juj! (dá se do pranice, všechny se dají do křiku)

Všechny Juj! Juj!

Výstup 11
Patron Fortunato a předešlé

Fortunato Dejte ´okoj, dejte ´okoj, ženské, ženské, ženské, dejte ´okoj!

(ženské pokračují za stálého křiku v pranici, Fortunato mezi nimi, až se mu povede roztrhnout je a táhne své ženské domů)

Libera Tohle ti ještě spočítám.
(odejde)

Checceca Tohle máš u mě schováno.
(odejde)

Orsetta Příště ti utrnu drdol.
(odejde)

Pasqua Nestydo! Nepohmoždit mi tuhle ruku, zbyl už tu z tebe leda mastný flek!
(odejde)

Lucietta A vy si pamatujte, pane padavko, jestli si ty své ženské nespořádáte, hodím vám plný kýbl na hlavu!
(odejde)

Fortunato Jedeš! Uf! Sakraencké žencké, sakraencké žencké!
Jak se říká: Kde husy, tam smrad a štěty, kde ženské, tam svár a kleety. ženskou do omu, bueš mít Sodomu. Do ´omu, So ´omu!
(jde domů)

Výstup 12

Pokoj v soukromém domě

Isidoro, Titta-Nane

Isidoro Pojdte se mnou a nic se neostýchejte, tady nejsme na soudě. A tady bych taky chtěl sjednat smír a napravit všechny ty klepy, protože jsem přítel přátelství.

Titta-Nane Děkuju za laskavost, pane vyšetřující.

Isidoro Pojdte, dokud jsme sami... Nu tak, dokud tu ještě jsme sami: co mi odpovíte na ten návrh, co jsme o něm mluvili? Líbí se vám Checca? Chtěl byste ji?

Titta-Nane Abych se přiznal, moc se mi nelíbí. Když to spočítám, zrovna dvakrát se mi do ní nechce.

Isidoro Ale! To jste mi ráno neřekl.

Titta-Nane A co jsem řekl?

Isidoro Řekl jste mi: „Já nevím, napůl mě drží závazek.“ Ptal jste se mě, kolik dostane věna. Já vám to řekl. Měl jsem dojem, že vám věno vyhovuje, měl jsem dojem, že se vám děvče líbí.

Titta-Nane Aby rozuměli, Blahorodí, chodím s Luciettou Treperendou dva roky. Chytl mě vztek; co jsem udělal, to jsem udělal ze žárlivosti a z lásky a tak jsem se s ní rozešel. Dneska ráno bych byl Luciettu nejradši zabil. Ale když si to člověk rozmyslí, hrom do toho, Blahorodí, já ji nemůžu nechat! Já ji mám rád, moc rád.

Isidoro Tak nechcete Checcu?

Titta-Nane (s nechutí) Děkuju za laskavost.

Isidoro Tak se jděte vycpat, já už si s vámi hlavu lámat nebudu!

Titta-Nane Když dovolají, něco bych jim řekl, Blahorodí: já jsem chudák, ubohý rybář, ale jsem čestný člověk.

Isidoro Mrzí mě to; chtěl jsem to děvče provdat.

Titta-Nane Já jim to říkám s veškerou úctou. Co mi oni, pane vyšetřující, řeknou, to je pro mne svaté. Ale když bych se měl ženit, nechtěl bych, aby měl nějaký blahorodí takový zájem o mou ženu.

Isidoro Ale milý Titto-Nane! To bys mě rozesmál! Podle čeho myslíš, že mám o to děvče zájem? (k sobě) Rošťáku!

Výstup 13

Patron Vicenzo, pak Toffolo a předešlí

Vicenzo Už jsme tady, Blahorodí. Konečně jsem ho přemluvil.

Toffolo Uctivost, Blahorodí.

Isidoro Proč se nechceš smířit s těmi třemi lidmi, co jste se ráno poškorpili?

Toffolo Protože mě chtějí zavraždit, Blahorodí.

Titta-Nane Hele, hele! (hrozí mu, aby mluvil uctivě)

Isidoro Abys rozuměl, za to kamení, cos po nich házel, patříš sám taky před soud.

Vicenzo Smíř se s nimi a hotovo!

Toffolo Já chci být jistý vlastním životem.

Isidoro Dobře, tak já tě ujistím. Titto-Nane, dáte mi slovo, že mu nic neuděláte?

Titta-Nane Dám, Blahorodí. Mně stačí, když přestane lézt za Luciettou a nebude ometat tam okolo.

Toffolo Já si přece, kamaráde, na Luciettu nemyslím a kvůli ní se tam neobcházím.

Isidoro A kvůli komu?

Toffolo Já se chci taky ženit, Blahorodí.

Isidoro Tak tady ven s tím: koho tam máš?

Toffolo Blahorodí...

Vicenzo Orsettu?

Toffolo Kdepak!

Isidoro Snad ne Checcu?

Toffolo (se usměje) Uhád, Blahorodí, uhád!

Titta-Nane Ty jsi ale lhář!

Toffolo Jak to lhář?

Titta-Nane Protože mi Checca říkala, a paní Libera a Orsetta mi to taky řekly, žeš vysedával s Luciettou na zápraží a kupoval jí cukroví.

Toffolo To jsem udělal na truc.

Titta-Nane Komu, prosím tě?

Isidoro (k Tittu-Nanovi) Uklidněte se.
(k Toffolovi) Tak opravdu máš rád Checcu?

Toffolo Mám, na mou duši.

Isidoro Vzal by sis ji za ženu?

Toffolo Hrome, že ještě mluvíte!

Isidoro A ona by tě chtěla?

Toffolo To je mi řeč! A proč by nechtěla? Takové slovíčko mi řekla, takové slovíčko, že to nemůžu říct nikomu na světě. Zařídím si člun a budu ji moct uživit.

Výstup 14

Patron Toni, sluha s lahvemi a předešlí

Toni Sluha už je tu, Blahorodí.

Isidoro Bravo! (k sluhovi) Láhve postav na stůl, jdi do kuchyně a podívej se ve skřini po nějakých sklenkách.

Toni (k Vicenzovi) Jak to vypadá, patrone Vicenzo?

Vicenzo (k Tonimu) Dobře, dobře. To byste koukal, nač všeco se přišlo... Všecko půjde jak po másle.

Isidoro A taky od podlahy, Toffolo! Už at je svatba tady!

Toffolo Panečku, Blahorodí!

Toni Ale, Toffolo, a s kýmpak?

Isidoro S Checchinou.

Toni A můj bratr Beppe si bude brát Orsettu.

Isidoro Tak na to. A Titta-Nane si bude brát Luciettu.

Titta-Nane Jestli si Lucietta dá říct, možná, že budu.

Isidoro Dejte s tím svátek! Přijďte všichni sem a zasnoubíte se tady. Povečeříme tu a já si vezmu na starost pohoštění, abychom hezky jedli, pili, hodovali, dobrou vůli spolu měli.

Toffolo Patrone Toni, dobrou vůli.

Toni Dobrou vůli, patrone Vincenzo.

Vicenzo Dobrou vůli.

Isidoro Dobrou vůli, Titto-Nane, vy taky.

Titta-Nane Prosím, prosím, vždyť já se ničeho neodříkám.

Isidoro No, tak se smiřte.

Toffolo Nadosmrti dobří.
(obejme Toniho)

Toni Nadosmrti dobří.
(obejme Toffola)

Toffolo Kamaráde.
(obejme Tittu-Nana)

Titta-Nane Kamaráde.
(obejme Toffola)

Toffolo Patrone Vincenzo.
(obejme ho)

Vicenzo Kamarádíčkové, kamarádi.

Výstup 15
Beppo a předešlí

Toffolo Kamaráde, nadosmrti dobří, vždyť jsme jedna rodina, kamaráde! (skočí a obejmě Beppa)

Beppo Dej mi pokoj! To je zas mela! To je poprask! Brášku, to se vůbec nedá vypovědět.

Isidoro Co se stalo?

Beppo Vynadaly si, popraly se, natloukly si.

102

Isidoro Kdo?

Beppo Moje švagrová Pasqua, Lucietta, paní Libera, Checca a Orsetta. Šel jsem pro ně, jak mi pan vyšetrující řekl. Nechtěly mě vůbec pustit do domu, ani slyšet mě nechtěly. Orsetta mi zabouchla před nosem, Lucietta nechce Tittu-Naneho ani vidět. Radí tam jedna přes druhou a mám strach, že si co nevidět zas vjedou do vlasů.

Titta-Nane Zatraceně, co jí to chytlo...!
(odejde)

Toni Musím jít bránit svou ženu!
(odejde)

Beppo Zas do toho, zas do toho a zas bude mazec.
(odejde)

Vicenzo Uklidněte se, ať nic nevyvedete!
(odejde)

Toffolo Na Checcu ani sáhnout, rozumíte? Na Checcu ani sáhnout!
(odejde)

Isidoro Aby vás čert vzal! Aby vás čert vzal! Aby vás čert vzal!

Výstup 16
Ulice s domky jako v ostatních scénách
Lucietta a Orsetta, každá v okně svého domu, paní Pasqua uvnitř v domě

Lucietta Hele, hele? Můj bratr už tě nechce? Ty si ho taky nezasloužíš.

Orsetta To je krámů! Za jednoho deset.

103

Lucietta Kde bys nabrala, ty!

Orsetta A ty jdi někam.

Lucietta Až po vás, milostivá, až po vás.

Orsetta Já jsem náhodou řádná holka.

Lucietta Jenže vidět to na tobě není.

Orsetta Taková omrza!

Lucietta Takový podebraný nežít!

Pasqua (zevnitř) Lucietto, sem pojď! Lucietto!

Lucietta Až budou vymetat z naší ulice neřád, dej si pozor na pometlo.

Orsetta Kdo si má dát pozor?

Lucietta Kdo se ptá.

Pasqua (zevnitř) Lucietto?

Orsetta (se uhodí do lokte) Ty si mě nežádej!

Lucietta Ty nám dej svátek. (zajde)

Orsetta Já se vdám ještě vždycky, ale ty? Kdo si tě pověsí na krk, chci ho vidět! Ten chudák, co se s tebou chtěl udělat nadosmrti nešťastný, už dostal rozum. Ani vidět už tě nechce Titta-Nane, ani vidět!

Lucietta (se vrátí) To mě nezajímá. I kdyby chtěl, já nechci jeho.

Pasqua (zevnitř) Lucietto?

Lucietta A když se budu chtít vdávat, já nemám o ženichy nouzi.

Orsetta Já vím, já vím, ty máš kavalíra.

Lucietta Lehni, lehni, než ti dám náhubek!

Pasqua (zevnitř) Lucietto! Lucietto!

Lucietta Já jdu domů. Co se tu budu zahazovat. (zajde)

Orsetta Jdi, jdi, sic by ses z toho musela zbláznit. (zajde)

Lucietta (se vrátí a křikne po ní) Nanudle!

Orsetta (se vrátí a křikne po ní) Treperendo!

Lucietta Pfuj! (zajde)

Orsetta Ostuda! (zajde)

Lucietta (se vrátí, opovržlivě) Čisté kvítko!

Orsetta (se vrátí, opovržlivě) Učiněné lilium!

Výstup 17

Titta-Nane a předešlé, pak Toni a Beppo

Titta-Nane Co se tu děje? Cos to nabrebentila?

Lucietta (k Tittu-Nanovi) Jdi někam! Běž se vybavovat s Checcou.

Orsetta (k Tittu-Nanovi) Nech ji být, přeskočilo jí v hlavě.

Toni	(k Orsettě) Proč jsou tu zas ty křiky?	Vicenzo	Dej pokoj, blázne!
Orsetta	Protože jste všichni jedna spřež.	Titta-Nane	Ať si mě pak třeba oběsí, ale napřed je, mordhadry, tři nebo čtyři prošpikuju!
Beppo	Orsetto? Orsetto?	Toffolo	Tady jsem, co se děje?
Orsetta	Ty se dej vycpat. (odejde)	Titta-Nane	Nože ven! Nože ven!
Toni	(k Tittu-Nanovi) A ty mi příště nelez do domu, kam tě neznou.		(Toffolo utíká pryč a srazí se prudce s Isidorem. Ten mu dá kopanec a povalí ho)
Beppo	A neometej se před vraty, kde tě nechtějí vidět.	Isidoro	Pitomče!
Titta-Nane	A truc na truc, zrovna budu.	Toffolo	Pomoc!
Beppo	Tak si dej pozor. Grundli jsem těch pár jenom slíbil, ale tobě, hromské dílo, jich nandám nepočítaných. (zajde do domu)	Isidoro	Kdo ti co dělá?
Titta-Nane	Ty mě taky...! (udělá opovrhlivé gesto)	Toffolo	Vražda! (vstává)
Toni	A na mou bárku se už neodvažuj páchnout. Hledej si nového patrona, kde chceš, a já si najdu nového námořníka. (odejde)	Isidoro	Kdo tě vraždí?
		Toffolo	Titta-Nane.
		Titta-Nane	To není pravda!
		Isidoro	Seberte ho, patrono Vincenzo, nepouštějte ho z dohledu a odtáhněte ho na náměstí do podloubí na kus řeči k holiči nebo ke kramáři. Až bude zapotřebí, pošlu pro vás.
Výstup 18	Titta-Nane, pak patron Vincenzo, za ním Toffolo, pak Isidoro	Vicenzo	Jak poroučejí, Blahorodí. (Tittu-Nanovi) Půjdem. (odejdou)
Titta-Nane	Mordhadryelement, jednomu po druhém vám to spočítám!		
Vicenzo	Copak, Titto-Nane, co je?		
Titta-Nane	Hromský život, nože ven, nože ven!		

Výstup 19
Isidoro a Toffolo

Isidoro (k sobě) Já vím, co by vás nejlíp usmířilo. Pořádná lískovka. Ale to bych měl po zábavě.
(k Toffolovi) Pojď sem, Toffolo.

Toffolo Blahorodí.

Isidoro Nu což, promluvíme si s tím děvčetem, abychom viděli, jestli ze svatby něco bude?

Toffolo Panečku, Blahorodí! Ale to se musí jít na její sestru, na paní Liberu, a na švagra, na patrona Fortunata.

Isidoro Budou doma?

Výstup 20
Paní Libera, patron Fortunato a předešlí

Isidoro (k sobě) Děkuji pěkně! Od té hluché báby se přece nenechám přivést do blázince!

Libera Copak je? Co chceš?

Toffolo Tuhle pan vyšetřující...

Libera Poroučejí, Blahorodí?

Isidoro Copak to? Vy už nejste hluchá?

Libera Ach! Už ne, Blahorodí! To bylo od revma. Zrovna mě to pustilo.

Isidoro A že tak najednou?

Libera To jim přijde, ani se člověk nenaděje.

Isidoro Zvlášť když člověk ohluchne, zrovna když má říct...

Fortunato (k Isidorovi) 'ctiost.

Isidoro To jsem rád, že přišel i kmotr Drmola. Přišel jsem se přeptat, jestli byste nevyvdali Checcu.

Libera Že se ptají, Blahorodí! To si oddychnu, až ji budu mít z domu.

Fortunato Sto ukátů jse í slíbil, Blaorodí, sto ukátů.

Libera A dalších padesát má našetřeno.

Isidoro Ode mne dostane dalších padesát k tomu.

Libera Pánbůh zaplať! A mají nějakou partii, Blahorodí?

Isidoro (ukazuje na Toffola) Tady ho máte. Není to dobrá partie?

Fortunato Toffoo? Toffoo? Poebray nežit? Poebray nežit?

Toffolo Já nikomu nic nedělám, když mi dá pokoj!

Libera Jak by ji uživil s tou svou kocábičkou?

Toffolo Já si přece zařídím člun na přivoze, člun budu mít, ne?

Libera A do čeho si ji přivedeš, když nemáš střechu nad hlavou?

Fortunato Bueš přespáeat s neěstou v těch svých neckách?

Toffolo Tak si nechte svých sto dukátů a vemte nás k sobě na zaopatření, mě a ženu.

Isidoro Považte! Správně to rozřešil. Má víc rozumu, než bych byl do něho řekl. Na nějaký čas ho můžete vzít k sobě. Na jeden rok, platí?

Libera (k Fortunatovi) Co říkáš, patrone?

Fortunato Děej, jak myslíš. Tysi ęospoyně, tysi ęospoyně.

Toffolo Já jsem svolný se vším, Blahorodí.

Isidoro Zavolejte děvče. Uvidíme, co řekne ona.

Libera Hej, Checco!

Fortunato (hlasitě křičí) Checco! Checco!

Výstup 21

Checca a předešlí

Checca Tady jsem. Co chcete?

Libera Ty nevíš?

Checca Ale, všechno jsem slyšela.

Fortunato Pěkná olka! Čmucha za dveřmi, čmucha, co?

Isidoro (k Checce) A co tomu říkáš?

Checca (k Isidorovi) Byli by tak hodný na slovíčko?

Isidoro Prosím.

Checca Na Tittu-Nana nemám naději?

Isidoro Řekli mi, že z toho nebude nic.

Toffolo (k sobě, pohoršen) On si s ní dokonce šeptá do ouška?

Checca (k Isidorovi) A proč ne?

Isidoro (k Checce) Protože je zamilovaný do Lucietty.

Toffolo Blahorodí, pane vyšetřující.

Isidoro Copak?

Toffolo Já bych to chtěl taky slyšet.

Isidoro (k Checce) Tak rozhodla se: chce ho, nebo nechce?

Checca (k Libeře) Co říkáš, sestro?
(k Fortunatovi) Co říkáš, švagře?

Libera (k Checce) Co říkáš ty? Chceš ho?

Checca Proč ne?

Toffolo (jásá) Moje zlato, chce mě, moje zlato!

Isidoro Dětičky, když vezmu já případ do ruky, nemám rád zbytečné průtahy. Uzavřeme to a jděte k oltář.

Výstup 22

Orsetta, pak Beppo a předešlí

Orsetta Co vás to napadlo? Checca se bude vdávat dřív než já? Já už mám tři roky věno v truhle a já zůstanu sedět? A tenhle capouch se bude vdávat? Mladší před starší?

Fortunato Toe pravda, toe pravda, je to tak!

Checca Co mi to závidíš? Tak se vdávej, nikdo tě nedrží.

Fortunato Moe řeč, moe řeč, tak se vdej, když chceš.

Libera Ty jsi už ženicha měla. Proč sis to s ním rozházela?

Fortunato He! Proč?

Isidoro Nechodil s ní Beppo?

Libera Bodejtže! Beppo.

Isidoro	Počkejte. (volá do domu) Je Beppo doma?	Orsetta	(dopáleně na Luciettu) Kdo je u tebe taková holka?
Beppo	Tady jsem, Blahorodí.	Libera	Moc si nás nežádej!
Isidoro	Proč ses pohádal s Orsettou?	Fortunato	No, no, no, no, no!
Beppo	Já s ní, Blahorodí? Ona vynadala mně a vysypala mě.	Beppo	Já nevím, co říct, já nevím, co dělat; já se chci prostě ženit.
Isidoro	Slyšela, slečno?	Lucietta	Napřed se musím já vdát. A dokud jsem já v domě, nemá tu druhá švagrová co dělat.
Orsetta	A jich, když to popadne, tak vědí, co jim slina přinese na jazyk?	Isidoro	(k Beppovi) Tak proč se nevdá?
Isidoro	Slyšíte? Už ji to pustilo.	Beppo	Protože se s ní Titta-Nane rozešel.
Beppo	Já mám taky takovou povahu, že se mi za chvíli všechno vykouří z hlavy.	Isidoro	Pojď sem, Toffolo. Skoč na náměstí do podloubí k holiči a vyříd patronu Vicenzovi, ať sem přijde, ať přivede Tittu-Nana a ať si pospíší.
Isidoro	Nu tak, rozsouzeno, dosouzeno. (k Orsettě) Jestli nechce, aby ji Checca předběhla, podala Beppovi ruku dřív než ona.	Toffolo	Už běžím, Blahorodí. Já jsem tu hned, Checco. (odejde)
Orsetta	Co říkáš, sestro?	Lucietta	(k sobě) Když si Checca bere Grundli, tak co bych na Tittu-Nana žárčila!
Libera	Na to se ptáš mne?	Isidoro	Nu což, dámy, abychom to neprotahovali, nechcete se usmířit a navázat zas přátelství?
Fortunato	(vesele ponouká Orsettu) S chutí do too, půl díla'otoo. Orsetto: do too, hotoo!	Lucietta	Jestli ony nemají nic proti mně, já proti nim taky nic nemám.
Výstup 23 Lucietta a předešlí		Isidoro	(k ostatním) A co vy?
Lucietta	(k Beppovi) Komu čest, tomu čest, jen co je pravda. Kam jste dal stud, pane Nestydo, že se opovažujete ženit s takovou holkou, která mě znectila až hanba?	Orsetta	Co tam, to tam, mě pro to hlava nebolí.
Isidoro	(k sobě) Tys nám tu scházela!	Libera	A já? Dokud se o mě nikdo neotírá, jsem na každého učiněný milius.
		Isidoro	A co ona, Checco?

Checca Panenko skákává! Já přece nejradši vyjdu s každým po dobrém.

Isidoro No, tak se smiřte a dejte si pusu.

Orsetta Bodejtžže!

Lucietta Samozřejmě!

Výstup 24
Pasqua a předešlí

Pasqua Co je to? Co to děláš? S kým se chceš smiřovat? S těmi nestydami? S takovýmihle lidmi?

Isidoro Dost! To jste přišla, abyste zas všechno obrátila vzhůru nohama?

Pasqua Já se jim divím. Ony mě urazily.

Isidoro Ženská, tak už se taky uklidněte.

Pasqua Co bych se uklidňovala? Ještě teď ruku necítím. Ani mě nenapadne.

Orsetta (k sobě) Měla jsem ti ji urazit nadobro!

Výstup 25
Patron Toni a předešlí

Isidoro Hej, patrone Toni!

Toni Blahorodí?

Isidoro Jestli svou ženu nespořádáte...

Toni Já to slyšel, já to slyšel. Blahorodí, já to slyšel. Stará, dej pokoj.

Pasqua Ani mě nenapadne.

Toni Dej pokoj!
(hrozí jí)

Pasqua Nedám!

Toni Dej pokoj, povídám ti, smiř se!
(vytáhne klacek)

Pasqua (zkrocena, jde blíž) Hned, hned, mužičku, hned se smiřím.

Fortunato Tak na 'i! Tak na 'i! Tak na 'i!

Libera Co tam, to tam, Pasquo.

Pasqua Odpustme si, co jsme si.
(obejmou se)

Libera A teď vy, děvčata.
(všecky se objímají a líbají)

Isidoro Bravo, ať slouží! Ať vám ta pohoda vydrží – až do první bouřky!

Výstup 26
Patron Vincenzo, Titta-Nane, Toffolo a předešlí, pak sluha

Vincenzo Tady nás mají, Blahorodí.

Isidoro Pojdte, pojdte. Titto-Nane, je na čase, abych ukázal já vám, že vás mám rád, a vy mně, co ve vás vězí.

Vincenzo Já mu to říkám taky, celou tu dobu; myslím, že už přišel k rozumu. Teď už snad udělá všechno, co si Blahorodí, pan vyšetřující, bude přát.

Isidoro Hodte všecko za hlavu. Podejte si se všemi ruce a strojte se k svatbě s Luciettou.

Titta-Nane Já, Blahorodí? Já si ji nevezmu, ani kdyby mě na kousky krájeli.

Isidoro To jsou mi řeči!

Lucietta (k sobě) Rozkrájet! Roztrhnout by tě měli jak he-rynka!

Pasqua Ty, poslyš! Jestli sis myslel, že dostaneš Checcu, tak se podívej: tu si vezme Toffolo.

Fortunato Aεáεí dám sto εukátů.

Titta-Nane Pro mne za mne, ať si ji vezme, kdo chce.

Isidoro A proč už Luciettu nechcete?

Titta-Nane Protože mi řekla: „Jdi někam.“

Lucietta Koukněte se na něho! A co jsi řekl ty mně?

Isidoro Nu tak. Kdo chce, dobře, a kdo ne, jeho škoda. A vy ostatní, na dobrý počinek: Checco a Toffolo, podejte si ruce.

Toffolo Tady je má ruka.

Checce A tady je moje.

Orsetta Počkat, pane, počkat, já se mám vdávat první.

Isidoro Dobrá, Beppo, řada je na vás.

Beppo Copak já, já se nedám prosit.

Lucietta (k Beppovi) To tak! Když se já nev dávám, nebudeš se ty ženit!

Pasqua A Lucietta má pravdu!

Toni A já jsem páté kolo u vozu? Já do toho nemám co mluvit?

Isidoro Víte, co vám řeknu? Táhněte k čertu všichni dohromady. Mám toho už nad hlavu.
(chce odejít)

Checce (k Isidorovi) Snad by nám neutíkali?

Fortunato (k Isidorovi) Blaorodí!

Orsetta (k Isidorovi) Mají strpeníčko!

Isidoro (k Luciettě) Kvůli ní všechny ostatní zůstanou na ocet.

Lucietta Ne, Blahorodí, mně nemusejí ještě víc ubližovat! Já nechci, aby někdo kvůli mně zůstal na ocet. Já ho mám ráda a už jsem mu odpustila. A když on mi nechce odpustit, je vidět, že už mě nemá rád!
(pláče)

Pasqua (citlivě) Lucietto?

Orsetta (k Tittu-Nanovi) Koukej, pláče.

Libera (k Tittu-Nanovi) Ona pláče.

Checce (k Tittu-Nanovi) Mně je jí líto.

Titta-Nane (k sobě) Zatraceně, kdyby mi nebylo hanba...!

Libera (k Tittu-Nanovi) Styd' se, máš ty vůbec srdce? Chudáček! Podívej, vždyť by se i ten kámen ustrnul.

Titta-Nane (k Luciettě, neohrabaně) Co se ti děje?

Lucietta (pláče) Nic.

Titta-Nane	Máš mě ráda?	Isidoro	S veselou, nastávající! Připravil jsem vám malé občerstvení a pozval pár muzikantů. Pojdte se mnou a poveselíme se! Pojdte, zatančíme si skochnou!
Lucietta	Mám.	Orsetta	Tady, tady si zatancujem, tady!
Titta-Nane	Patrone Toni, paní Pasquo, Blahorodí, s vaším dovolením... (k Luciettě) Podej mi ruku!	Isidoro	Dobrá, kde chcete. Vyneste židle přede dveře a přiveďte muzikanty sem!
Lucietta	Tu ji máš. (podá mu ji)	Lucietta	Tak, pane, s veselou a od podlahy, dokud se vdáváme. Ale maličkost bych jim chtěla říct, Blahorodí. Jsem jim vděčná za to, co pro mě udělali, a ostatní zrovna tak. Ale nelíbí se mi, že nejsou zdejší, až půjdou z tohoto místa, nechtěla bych, aby o nás povídali, aby jinde říkali, že jsme v Chiozze samý poprask. Co tu viděli, to byla náhodička. My jsme ženské k světu a řádné ženské. Ale jsme veselé a to si chceme zachovat a chceme tancovat a vejskat.
Titta-Nane	(pořád neohrabaně) A jsi má žena.		
Isidoro	Výborně!		
Isidoro	A teď se ujměte slova vy, Beppo.		
Beppo	Patrone Fortunato, paní Libero, Blahorodí, s veškerou úctou (podá Orsettě ruku) – manžel a manželka.		
Orsetta	(Checce) A teď se můžeš pro mne a za mne vdávat.		
Isidoro	Nasedat, Toffolo, odrazíme!		
Toffolo	K službám, první bárka. Patrone Fortunato, paní Libero, Blahorodí, s vaším dovolením. (podá Checce ruku)		
Checce	(k Isidorovi) A co věno?		
Isidoro	Mé slovo platí.		
Toffolo	Ženuško!		
Checce	Mužičku!		
Toffolo	Sláva!		
Fortunato	Sláva a s veselou! Žeo, mě se tay rozvázal jazyk!		

K O N E C

Program vydalo
Národní divadlo moravskoslezské,
příspěvková organizace statutárního města Ostrava,
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava
www.ndm.cz

Ředitel Jiří Nekvasil
Šéf činohry Pavel Šimák

Redakce programu Marek Pivovar
Výtvarné zpracování programu a plakátu, sazba Lubomír Šedivý
Textová korektura Pavel Hruška
Fotografie ze zkoušky Radovan Šťastný
Autor předlohy plakátu a titulní strany programu Josh Hutcherson
(www.artenocorpo.com)

Tisk Ringier Print CZ a. s.

Nositele autorských práv k dílu zastupuje DILIA,
divadelní, literární, audiovizuální agentura, Krátkého 1, Praha 9,
a Národní divadlo moravskoslezské,
příspěvková organizace statutárního města Ostrava,
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava.

Činnost Národního divadla moravskoslezského,
příspěvkové organizace statutárního města Ostrava,
je financována z rozpočtu města Ostravy.

Aktivita NDM jsou také finančně podporovány
Ministerstvem kultury České republiky
a Moravskoslezským krajem.

ISBN 978-80-87650-02-8

OSTRAVA!!!

Renáta Klemensová, Jana Ondrušková, Petra Lorencová

Anna Cónová, Lada Bělašková

Robert Urban, Vladimír Kvasnička

Expozice hry – celkový pohled

Jana Ondrušková, Renáta Klemensová, Petra Lorencová,
Robert Urban

Robert Urban, Lada Bělašková

Vladimír Čapka, Tomáš Jirman

Dalibor Dufek, Tomáš Jirman

Dalibor Dufek, Lada Bělašková, Anna Cónová

Petr Houska, Jiří Sedláček, Petra Lorencová

Lada Bělašková, Tomáš Jirman, Dalibor Dufek,
v pozadí Anna Cónová

Kateřina Vainarová, Renáta Klemensová, Petra Lorencová

Lada Bělašková, Tomáš Jirman

Petr Houska, Petra Lorencová, Kateřina Vainarová,
Renáta Klemensová, v pozadí Jiří Sedláček

Robert Urban, František Večeřa

Robert Urban, Janusz Klimsza

Janusz Klimsza, Jiří Sedláček

František Večeřa, Vladimír Čapka

Kateřina Vainarová, Frantiřek Večeřa

Petr Houska, Frantiřek Večeřa, Dalibor Dufek, Robert Urban,
Tomař Jirman, v pozadí Vladimír Čapka

Celkový pohled

Petra Lorencová, Kateřina Vainarová, Lada Bělašková, František Večeřa,
Anna Cónová, Renáta Klemensová, Jiří Sedláček